

Groninger Museum

Jaarverslag 2000

601-2000

**Jaarverslag
Groninger Museum
2000**

Inhoudsopgave

Van de Raad van Toezicht	7
Ter inleiding	7
Presentaties	8
Collecties en aanwinsten	14
Publieksactiviteiten	28
Educatie	30
Informatiecentrum	31
Public relations	32
Sociaal Jaarverslag	32
Ondernemingsraad	38
Vereniging van Vrienden	38
Financiën	40
Publicaties	44
Colofon	47

Van de Raad van Toezicht

Begin 2000 trad het nieuwe beleidsplan van het Groninger Museum in werking. Een van de doelstellingen van het beleidsplan was dat de bestuurlijke organisatie van het museum werd veranderd. Het Bestuur werd op 4 december vervangen door een Raad van Toezicht. De directie werd op basis van de nieuwe structuur en de daarbij horende statuten een statutaire directie. Vanwege de bestuurlijke continuïteit werd de nieuwe Raad van Toezicht samengesteld uit enkele leden van het voormalige bestuur namelijk, te weten mevrouw prof. dr. M. Kleibrink, mevrouw S. de Jong en de heer drs. L. ter Braak, en als nieuwe leden werden toegevoegd: de heer O. von der Gablentz, de heer drs. J.C. Houwert en de heer prof. W. Velthoven. De heer Von der Gablentz werd benoemd tot voorzitter.

Door het verdwijnen van het Bestuur nam het museum afscheid van de bestuursleden de heer G.F. Dippel, de heer drs. P.G.J. Leijdekkers, de heer mr. M. Pieters, de heer drs. H. Bouma en de heer drs. M.C. Scheers. Op deze plaats willen de Raad van Toezicht en de directie hun dank uitspreken aan de scheidende bestuursleden die jarenlang het museum, in goede en slechte tijden, hebben ondersteund.

Ter inleiding

Het jaar 2000 is een belangrijk jaar voor het Groninger Museum geweest. Een groot aantal problemen kon structureel worden opgelost door een aantal ingrijpende financiële en organisatorische maatregelen en door uitbreiding van de structurele subsidie steun van de gemeente en de provincie Groningen. Begon het gecombineerde jaarverslag 1998/1999 nog met de titel 'zorgelijke jaren', de toonzetting voor dit jaar is heel anders. Daarbij mag niet worden voorbijgegaan aan de reorganisatie die in 2000 is gestart, waardoor een aantal medewerkers gedwongen werd elders werk te zoeken.

Nieuw beleidsplan

De ingrijpende veranderingen in 2000 werden ingezet met de presentatie van het nieuwe beleidsplan in december 1999. De uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn:

- Het versterken van het inhoudelijk imago van het Groninger Museum als een veelzijdig museum;
- Het versterken van de museale kerntaken presentaties en collecties;
- Het structureel verbeteren van de financiële positie;
- Het inperken van de vaste kosten om ruimte te maken voor het verhogen van de variabele uitgaven;
- Het opzetten van het Groninger Museum als projectorganisatie;
- Het doorvoeren van een personele reorganisatie, het terugbrengen van het aantal fte's van 61 naar 42.

In februari 2000 besloten de subsidiërende overheden (de provincie en de gemeente Groningen) om over te gaan tot een substantiële verhoging van de subsidie aan het museum van 4,6 naar 6,9 miljoen gulden. In diezelfde maand werd begonnen met het uitvoeringsplan voor de personele reorganisatie. In het beleidsplan werd besloten tot het invoeren van een kernbezetting van circa 38 tot 42 fte. Dat betekende dat circa 20 formatieplaatsen zouden moeten verdwijnen. Met de vakbonden werd in een sociaal akkoord overeengekomen over de manier waarop deze afvloeiing zou worden geregeld. Al in 2000 werden met bijna alle vertrekkende medewerkers regelingen getroffen.

Successen

De eerste helft van 2000 was goed voor het Groninger Museum door het grote succes in bezoekersaantallen. De hoofdtentoonstellingen 'Meester van het Sentiment' over het werk van Jozef Israëls en die over Anton Corbijn trokken gezamenlijk maar liefst circa 140.000 bezoekers. De opening van de tentoonstelling van Anton Corbijn door

Bono van de groep U2 trok een ongekend aantal journalisten van diverse media en zorgde voor een enorme persaandacht voor het Groninger Museum.

In de zomerperiode presenteerde het museum een tentoonstelling over designer en huisontwerper van het Groninger Museum gedurende 17 jaar, Swip Stolk. Hiermee werd een uitgebreid overzicht gegeven van het werk van de ontwerper van de eerste huisstijl van het nieuwe Groninger Museum. Deze tentoonstelling betekende tevens het officiële einde van een jarenlange relatie met Stolk die mede door zijn uitbundige vormgeving het gezicht van het Groninger Museum heeft bepaald.

In de herfst presenteerde het museum de laatste hoofdtentoonstelling van 2000, namelijk een combinatietentoonstelling van Inez van Lamsweerde & Vinoodh Matadin en het (inter)nationaal zeer succesvolle modeduo Viktor & Rolf: modefotografie gecombineerd met haute couture. Beide kunstenaarsduo's zijn een aantal jaren door het museum ondersteund middels stipendia. De tentoonstelling gaf voor een belangrijk deel een overzicht van de werken verkregen door middel van de stipendia.

Het jaar 2000 sloot af met het formidabele aantal van 220.000 bezoekers, daarmee werden de stoutste verwachtingen overtroffen.

Samenwerking

Tijdens tentoonstellingsprojecten werd samengewerkt met diverse bedrijven en instellingen. In dit kader willen we graag wijzen op de manier waarop samengewerkt is in het project rondom Jozef Israëls. De tentoonstelling bestond uit twee delen. Het verhaal van het leven van de kunstenaar werd getoond in het Joods Historisch Museum te Amsterdam en het Groninger Museum gaf een beeld van het werk van Israëls. Financiële ondersteuning van het project werd geleverd door de KPN. De samenwerking en de steun van de KPN resulteerde in twee schitterende tentoonstellingen en een standaardwerk over de kunstenaar. Dit boek kwam tot stand in nauwe samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen.

De directie van het museum heeft in 2000 intensief overleg gevoerd met de andere musea in de stad Groningen, de wethouder voor cultuur en gemeentelijke ambtenaren over een vergaande samenwerking tussen de museum. De directie heeft in die gesprekken steeds als uitgangspunt genomen een volledige fusie van de musea onder leiding van één centrale directie. Het overleg zal in 2001 worden voortgezet. Voor september 2001 wordt een definitief besluit van het College van B&W verwacht.

In 2000 heeft het museum op regionaal niveau tevens regelmatig gesproken met de directies van het Drents Museum, het Fries Museum en de Kunsthalle Emden. Op landelijk niveau heeft de directeur zitting in het zogenaamde miniconvent, een overlegstructuur van de directeuren van de Nederlandse kunstmusea, en in de besturen van de Nederlandse Museumvereniging en de Stichting Museumjaarkaart.

In 2000 was de samenwerking met de Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum wederom zeer positief. Enkele belangrijke aanwinsten konden met hun hulp worden verworven.

Kees van Twist
Eddy de Jonge

Presentaties

Jozef Israëls – meester van het sentiment

Van 19 december 1999 tot en met 5 maart 2000 was in het Groninger Museum de omvangrijke overzichtstentoonstelling Jozef Israëls – meester van het sentiment te zien. Voor het eerst sinds 1959 werd daarmee in het museum aandacht geschonken aan het gevarieerde oeuvre van deze in Groningen geboren kunstenaar (1824-1911). Gelijkijdig met de tentoonstelling in Groningen organiseerde het Joods Historisch Museum te Amsterdam een expositie die zich toespitste op de joodse achtergronden van zijn werk. Bij de tentoonstellingen verscheen een uitgebreid boek met teksten van

onder anderen Dieuwertje Dekkers, die tevens als gastconservator bij het project betrokken was. Aan de hand van bruiklenen uit de Verenigde Staten, België, Duitsland, Engeland, Schotland, Italië, Israël en Nederland kon in Groningen een representatief overzicht van het werk van de kunstenaar worden getoond. Onder de geëxposeerde schilderijen, aquarellen en tekeningen bevonden zich vele werken die niet eerder in Nederlandse musea te zien waren.

De tentoonstelling en het boek brachten een kunstenaar voor het voetlicht die weliswaar mag gelden als belangrijkste representant van het *realisme* in Nederland, maar tevens binnen de negentiende-eeuwse schilderkunst een enigszins ongemakkelijke positie inneemt tussen traditie en vernieuwing. Met zijn nadrukkelijke aandacht voor de vertelling en voor dramatiek grijpt Israëls in wezen terug op de zeventiende-eeuwse schilderkunst in Nederland terwijl de toenemende vrijheden in zijn *peinture* vooruitwijzen naar het impressionisme van kunstenaars als George Breitner en zijn zoon Isaac Israëls. Het zijn deze expressieve vaardigheden die sedertdien binnen de receptie van schilderkunst een steeds grotere rol zijn gaan spelen en het vormt de tragiek van de kunstenaar Jozef Israëls dat hij daarin werd overvleugeld door een jongere generatie. In de tentoonstellingen en het boek werd gepoogd dit twintigste-eeuwse beeld enigszins te nuanceren door aandacht te vestigen op Israëls narratieve kwaliteiten. Hiermee kwam een beeld naar voren van een kunstenaar die als geen ander wist in te spelen op sentimenten die in de negentiende eeuw opgeld deden en meer dan honderd jaar na dato nog steeds herkenbaar zijn. [hs]

Anton Corbijn-25 jaar WERK

Van 9 april t/m 25 juni 2000 was in het Groninger Museum de tentoonstelling ANTON CORBIJN-25 jaar WERK te zien. Deze tentoonstelling bood een selectie uit het oeuvre van een van de meest beroemde popfotografen. Anton Corbijn werd befaamd om zijn typerende grofkorrelige zwart wit beelden, vol doorgelopen zwarte schaduwen, die met grote regelmaat in Nederland en daarbuiten gepubliceerd werden.

Naast het fotograferen van talloze pophelden, legde de fotograaf zich ook toe op het portretteren van 'celebrities'. Bovendien verzorgde hij platenhoezen en regisseerde hij een aantal videoclipps. Gelijktijdig met de tentoonstelling verscheen de publicatie WERK (2000).

Doel van de tentoonstelling was om het publiek een gevarieerd overzicht te geven van Corbijns werk en een inzicht in zijn artistieke ontwikkeling. Zowel stilistisch als inhoudelijk maakte hij een duidelijke ontwikkeling door: van voorzichtig registreren tot volledig regisseren van zijn beelden, waarbij een terughoudende soberheid plaats maakte voor gepaste exuberantie. In de serie Star Trak en vooral in de serie Stillives creëerde Corbijn, met behulp van attributen en ensceneringen, heel bewust zijn eigen fictie. De tentoonstelling was per serie of thema gestructureerd. Series als Famouz, Star Trak en Stillives waren per zaal gegroepeerd. Ook was er een aparte U2 zaal ingericht die in een notendop Corbijns stilistische ontwikkeling toonde van de zeer vroege zwart-wit kiekjes tot de grote felgekleurde flashy foto's. Corbijns veelzijdigheid kwam tot uiting doordat ook zijn videoclipps en platenhoezen getoond werden. De muziek van de clips was in elke zaal te horen.

Om het persoonlijke element te benadrukken was per zaal een persoonlijk commentaar te lezen, waarin Corbijn kort de desbetreffende tijd typeerde en zijn keuzes toelichtte. Zo vertelde de tentoonstelling tevens een persoonlijke geschiedenis van ren Hollandse jongen die zich ontwikkelde tot een van werelds meest beroemde fotografen.

Wat Corbijn tegelijkertijd ook duidelijk maakt is dat het imago voor popmuziek van wezenlijk belang is en evenzeer bepalend is voor de inhoud en betekenis van het totaal product popcultuur. Het fenomeen popcultuur en het spanningsveld tussen vorm en inhoud zijn altijd bijzonder interessant geweest voor het Groninger Museum. Eerder verzamelde het museum een aantal foto's voor in de collectie. Op dit moment lijkt de discussie over vorm en inhoud nauwelijks meer actueel. Anton Corbijn is een gevestigd kunstenaar, zijn foto's zijn stijliconen van de jaren tachtig en negentig geworden. Zijn galerie der groten leest als een overzicht van 25 jaar popgeschiedenis. (s-a.vdz)

Swip Stolk – master forever

Met de tentoonstelling Swip Stolk – master forever (9 juli – 22 oktober) eerde het Groninger Museum niet alleen de grafisch vormgever die jarenlang het gezicht van het Groninger Museum mee bepaalde, maar tevens een van de belangrijkste ontwerpers van zijn tijd. Stolk vestigde zijn reputatie in de jaren zestig met even speels als prikkelende ontwerpen die fundamenteel induisten tegen de zakelijke vormgeving van de zogenaamde Zwitserse school onder aanvoering van Wim Crowel. De kalenders die Stolk maakte voor De Boer en Vink Grafische Industrie vormen in deze periode misschien wel de meest zuivere voorbeelden van zijn benadering. Deze kenmerkt zich door een enorme lust tot experimenteren en associëren, een voortdurend zoeken naar visuele confrontaties en een grote kennis van technieken en materialen.

Bekendheid verkreeg Stolk vooreerst met campagnes voor Het Nederlands Zuivelbureau (1968), De Bijenkorf (1969), de Nederlandse Spoorwegen en met ontwerpen voor de Vara – waaronder de Vara-haan (1976).

Met zijn voorliefde voor het barokke, zijn neiging tot het provocatieve en niet aflatende vernieuwingsdrang vond hij in de jaren tachtig een bondgenoot in Frans Haks, die in 1978 werd aangesteld als directeur van het Groninger Museum. Steeds vaker trad Stolk op als ontwerper van publiciteitsmateriaal, catalogi en tentoonstellingsinrichtingen. Van 1994 tot en met 2000 was hij vaste vormgever van het nieuwe Groninger Museum waarvoor hij onder andere de huisstijl verzorgde. Zijn ontwerpen voor het museum brachten hem in de jaren negentig in contact met een jongere generatie kunstenaars en moderne tijdschriften als Dutch, waarvoor hij het logo ontwierp en als adviseur optreedt.

De tentoonstelling Swip Stolk – master forever werd gehouden in het Mendini 1-paviljoen en bood een overzicht van Swip Stolks bijna veertigjarige carrière aan de hand van advertentiemateriaal, affiches, postzegels, logo's, boeken en kalenders. In de middenzaal van het paviljoen werd de Vara-studio nagebouwd zoals die aan het einde van de jaren zeventig fungeerde tijdens live-televisieuitzendingen. [hs]

Viktor & Rolf en Inez van Lamsweerde en Vinoodh Matadin

Van 5 november 2000 tot en met 25 maart 2001 toonde het Groninger Museum werk van de duo's Inez van Lamsweerde (1963) en Vinoodh Matadin (1961) en Viktor & Rolf (1969). De tentoonstellingen bestond uit haute couture en modedefotografie en vormde een afsluiting van de stipendiumregeling die het museum sinds enige jaren met de kunstenaars getroffen had. (Inez van Lamsweerde & Vinoodh Matadin vanaf 1995 tot en met 2000, Viktor & Rolf vanaf 1998 tot en met 2000). Deze regeling hield in dat het museum tegen een vastgesteld bedrag per jaar systematisch werk verzamelde met als doel het opbouwen van een unieke collectie. Deze collecties vormden de basis voor beide tentoonstellingen. Alle grafische uitingen zoals museumteksten, buitenreclame en uitnodigingskaarten werden voor de gelegenheid ontworpen door Jop van Bennekom. Bij de tentoonstelling verscheen een eigen publicatie over het werk van Viktor & Rolf, Book, met een essay van modejournalist Amy Spindler, eveneens ontworpen door Van Bennekom.

Van Lamsweerde & Matadin, modedefotografie

De tentoonstelling bestond uit de modefoto's van Van Lamsweerde en Matadin die middels de stipendium regeling verworven waren, aangevuld met recent werk. Opgesteld waren onder andere de vroege serie Vital Statistics, die in opdracht van de gemeente Groningen in Groningen geschoten werden, portretten voor V-magazine en de twee campagnes die zij samen voor het modehuis Balenciaga produceerden. De show opende met een veelheid aan polaroids, die zich lieten lezen als het schetsboek van de kunstenaars en die - zij het nog steeds zeer beperkt - inzicht verschaften in het creatieve proces dat ten grondslag lag aan de ondoordringbare perfectie van hun glossy beelden.

Typerend voor het werk van Van Lamsweerde en Matadin is hun gebruik van de computer. In bijvoorbeeld series als Final Fantasy en Thank you thighmaster uit 1993, wisten zij met behulp van digitale bewerkingstechnieken de illusie van waarheid tot in

de perfectie te manipuleren. Ook in hun modefotografie experimenteerden zij met deze bewerkingstechnieken, wat toen zij hiermee begonnen heel ongebruikelijk was. Met de jaren werd hun computergebruik terughoudender en ook anders van karakter. Onder andere bestond het meest recente werk uit een serie portretten, waarbij het computergebruik geheel achterwege was gelaten en dat ontdaan van alle mogelijke franje, volkomen gericht was op het pure en het schone. Waar de computer nog wel een rol speelde, was de serie die zij schoten voor de modeontwerper Yohji Yamamoto, waarbij ruwe, schijnbaar ongecontroleerde schilderachtige effecten teweeg werden gebracht om de gladde perfectie juist heel doelbewust te verstoren.

Belangrijk in het oeuvre van Van Lamsweerde en Matadin is hun overtuiging dat mode een directe afspiegeling is van de tijdgeest. Volgens hen fungeren hun beelden dan ook als tijdsdocumenten die noties als schoonheid, schijn en werkelijkheid bevragen. De taal van de kleren is voor hen dan ook het middel om hier uitdrukking aan te geven. Deze taal is volgens het duo gebaseerd op een soort collectief geheugen, dat als een beeldreservoir werkt, vanwaar zij oude elementen hergebruiken ten behoeve van hun eigen beeldtaal. Met dit creatieve proces leveren zij op hun beurt weer een bijdrage en een vernieuwing aan de bestaande beeldcultuur.

Viktor & Rolf

Het werk van Viktor & Rolf werd gepresenteerd in het voormalige geschiedenis- en archeologiepaviljoen van Michele de Lucchi. Het bestond uit een selectie uit de vijf haute couture collecties die het duo vanaf 1998 had ontworpen en die alle deel uitmaken van de collectie. Het oeuvre van Viktor & Rolf kenmerkt zich door non-conformisme en een conceptuele benadering van mode en de modewereld. Met lef en humor bevragen zij in hun creaties de strikte conventies van de modewereld om tegelijkertijd het aura van exclusiviteit, betovering en onbereikbare luxe van de haute couture middels een voortreffelijk vakmanschap zo tastbaar mogelijk te maken.

Elke afzonderlijke collectie is vanuit een centraal concept tot stand gekomen. Zo was de eerste collectie gebaseerd op de verschillende formele elementen die aan een kledingstuk ten grondslag liggen en had elke afzonderlijke creatie een eigen thema zoals bijvoorbeeld: de stof, het borduursel, de accessoires of de kleur. Transformatie was het centrale idee achter de wintercollectie 1999-2000. Beide ontwerpers verschenen ten tonele om hun model, dat op een draaiplatform stond, aan te kleden, laag over laag, de ene outfit de vorige verhullend tot zij, bedolven onder meer dan acht afzonderlijke lagen, ingepakt was in de totale collectie.

Ter introductie op de haute couture in paviljoen De Lucchi, waren in de ovale zaal west drie prêt à porter outfits opgesteld, die uitgevoerd waren in stof met het Stars and Stripes patroon. Voor de gelegenheid waren de muren van deze zaal veranderd in vier Amerikaanse vlaggen. In het duister van het paviljoen De Lucchi waren de dertig couture stukken per serie gepresenteerd. Alle stukken waren afzonderlijk uitgelicht. De wintercollectie van 1999-2000 werd getoond op 8 draaiplatforms zodat alle verschillende ontwerpen afzonderlijk te bewonderen waren. Tegelijkertijd herinnerde de draaiplatforms aan de performance die het duo in Parijs had gegeven. De zwart-wit collectie, zomer 1999, was van voren inblacklight uitgelicht en van achteren met gewone spots. Afgezien van deze bovengenoemde middelen is er geprobeerd, zo min mogelijk gebruik te maken van theatrale middelen, zodat de aandacht zo veel mogelijk zou liggen op de creaties zelf. Om toch enig idee te krijgen wat een Parijse modeshow van Viktor & Rolf behelst, waren er op twee verschillende vidiwalls die aan weerszijden achterin de zaal waren geplaatst videoregistraties van alle Parijse defilés te zien (s-a. vdz).

Marc Quinn, Emotional Detox: The Seven Deadly Sins

In het Coop Himmelblau paviljoen werd van 24 juni tot 31 oktober de serie Emotional Detox: the Seven Deadly Sins (1994-1995) van de Engelse kunstenaar Marc Quinn getoond. Deze serie is gebaseerd op Quinns eigen lichaam. De kunstenaar gebruikte foto's van zichzelf in verschillende poses, met bepaalde uitdrukkingen en emoties. Hieruit selecteerde hij zorgvuldig houdingen en onderdelen van zijn lichaam, waarvan hij torso's maakte. Deze torso's werden gegoten in lood en vervolmaakt met druipsporen van blauwe was. Ze lijken een staat van ontbinding weer te geven: losse ledema-

ten, scheuren en sneden. De rauwe directheid wordt versterkt door de onvolmaaktheden, die optreden bij het dynamisch proces van gieten. De onvermijdelijke neveneffecten van korrels en scheuren zijn niet weggepoetst of verstopt. Het eerste deel van de titel verwijst naar het emotionele proces van ontgiften: Quinn probeerde zich te bevrijden van een alcoholverslaving. Ook refereerde de beeldengroep aan de zeven hoofdzonden, maar de bustes zijn geen letterlijke vertaling van deze symboliek. Ze refereren meer aan bustes uit de kunstgeschiedenis en karakterkoppen (s.k.)

Merijn Bolink All in Line

De tentoonstelling Merijn Bolink, All in Line, die van 18 november t/m 15 april 2001 gehouden werd in het Coop Himmelblau paviljoen, bood een selectief overzicht van het oeuvre van de kunstenaar. Bolink behoort op dit moment tot de jongste generatie van toonaangevende Nederlandse beeldhouwers. Kenmerkend voor Bolinks werkwijze is het gebruik van bestaande objecten die hij ontleedt, assembleert en transformeert tot nieuwe objecten. Zo maakte hij ooit van een opgezette krokodil een hand in ruste, de vingers losjes gebogen. In de wijsvinger is de getande bek van het reptiel zichtbaar, vanuit de middelvinger staart het oog de kijker aan. Een andere schepping was een installatie van kinderwagens, die alle gemaakt waren van een moederexemplaar. Bolink haalde de kinderwagen uit elkaar en maakte van elk afzonderlijk materiaal een apart kinderwagentje.

Als een soort onderzoeker ziet Bolink zijn rol als kunstenaar, maar zijn onderzoeken zijn niet gebaseerd op de wetten van de rede, eerder zijn zijn scheppingen werkelijk geworden gedachte-experimenten, die ontleend zijn aan de fantasie en berusten op associatieve en poëtische verbanden. Om zijn werk zo overtuigend mogelijk te maken, legt de kunstenaar zich als een materiaal freak toe op zijn special effects. Fascinatie en vakmanschap spreken uit zijn materiaalbehandeling. Zo liet hij hout vloeibaar schijnen en maakte hij schaduwen tastbaar. Als een hedendaagse surrealist toont Bolink een op het eerste gezicht bekende wereld vol onverwachte verschijningen.

De tentoonstelling was een selectie uit het tienjarig oeuvre van de kunstenaar. Omdat Bolinks werk niet altijd even groot van formaat is en soms heel subtiel van karakter is, werd besloten om de objecten, ook naar een idee van de kunstenaar zelf, in een lange lijn te zetten, als ware het een tijdsbalk. Deze lijn, waar de titel ook naar verwijst, begon in de grootste ruimte en doorkruiste het paviljoen, zodat de lijn ogenschijnlijk, de architectuur negerend, dwars door muren aan de andere zijde leek uit te komen.

Een ander deel van de tentoonstelling bestond uit een lange tekening op de blauwe wand. Deze aaneenschakeling van schetsen uit Bolinks aantekenboek gaf de bezoeker inzicht in de gedachte-experimenten, ideeën en al dan niet uitgevoerde plannen en fungeerde aldus als een soort schaduwopstelling van de fysiek werkelijkheid in het paviljoen.(s-a. vdz)

Twee tentoonstellingen: Prenten en Porselein

In het kader van de viering van de 400-jarige betrekkingen tussen Nederland en Japan organiseerde het museum van 5 juni tot 10 september twee tentoonstellingen tegelijkertijd met Japan als onderwerp. Bij beide tentoonstellingen verscheen een educatief zaalpapier in kleur.

De Berg Fuji op Prent

Op deze tentoonstelling, de eerste in het nieuwe prentenkabinet, werden ruim 50 Japanse kleurenhoutsnedes getoond uit de collectie Dorhout, met als verbindend thema de heilige berg Fuji. De prenten besloegen de periode van ongeveer 1770 tot 1940 en waren door vele verschillende kunstenaars vervaardigd. In al deze prenten was de berg Fuji afgebeeld, nu eens het beeld overheersend, dan weer klein in de verte afgebeeld.

Naast de meer bekende series van Hokusai en Hiroshige (in prachtige conditie qua kleur en druk) waren er ook prenten van bij het publiek minder bekende kunstenaars als Kuniyoshi, Eisen, Kunisada en anderen te zien.

Door de grote variatie aan kunstenaars uit verschillende perioden werd tevens een

beknopt overzicht van de ontwikkeling van de Japanse prent gegeven.

De tentoonstelling was in enkele subthema's onderverdeeld, zoals de haltestations langs de Tokaido, gezichten in Edo, scènes uit het beroemde toneelstuk de Chushingura, surimono's en prenten met de drie gelukssymbolen.

Tenslotte waren in de beide legvitruines enkele boekjes te zien, onder andere de 'honderd gezichten op de berg Fuji' van Hokusai.

Tegelijk met de tentoonstelling verscheen de uitgave Nount *Fuji, Sacred mountain of Japan* door Chris Uhlenbeck en Merel Molenaar (Hotei Publishing, Leiden) waarin de prenten van de tentoonstelling in een bredere context zijn geplaatst.

Japans export porselein in Nederlandse collecties

Het Groninger Museum bezit de grootste collectie Japans export porselein in Nederland. Op de tentoonstelling werden stukken uit dit bezit gemengd met Japans exportporselein uit andere Nederlandse museale en particuliere verzamelingen met als doel een overzicht te bieden van het beste wat op dit gebied in Nederland (nog) voorhanden is. Meer dan dertig bruikleengevers droegen bij aan deze fraai gepresenteerde tentoonstelling, het eerste grote overzicht op dit gebied in het Westen. Bewust werden geen stukken uit het buitenland aangevraagd omdat het nu juist ging om het tonen van de "collectie Nederland".

De ruim 300 getoonde stukken - waaronder tot dusver onbekende typen - dateerden van ca. 1640 tot het midden van de achttiende eeuw, de bloeiperiode van de Japanse productie voor de VOC en andere afnemers. Bij de opstelling was er onderscheid gemaakt tussen het vroege blauw-wit, porselein met versieringen in 'vroege emails', het latere blauw-wit, Imari, Kakiemon en porselein met Westerse vormen en Westerse versieringen. Kleinere groepen werden gevormd door drinkgerei, kendi's en koffiepotten.

De geplande catalogus kon wegens tijdsdruk niet gerealiseerd worden en zal later verschijnen.(c.j)

Topografica Groningana

Prentenkabinet (16 september – 7 januari 2001)

In de loop van de 18^e eeuw wilden steeds meer mensen in Nederland weten hoe hun wereld er uit zag. Diverse kunstenaars reisden rond om voor dat doel stads- en dorpsgezichten te tekenen, waarna deze tekeningen veelal werden gebruikt voor gravures. Landelijk bekend was de Amsterdamse tekenaar Cornelis Pronk (1691-1759). Voor Groningen is het werk van de Groninger Jan Bulthuis (1750-1801) van grote betekenis. Het beeld van het Groningerland bestaat berust grotendeels op de tekeningen van deze twee kunstenaars, maar anderen voegden daar beelden aan toe zoals Theodorus Beckering (1712-1790), Egbert van Driest (1745-1818), Hermannus Numan (1744-1820), Hendrik Lofvers (1739-1806), Aart Schouman (1710 -1792) en Jacobus Versteegen (1735 -1795) (e.k.).

Groninger Pronk

Paviljoen Starck (30 september - 30 september 2001)

Een presentatie uit de collectie Groninger cultuur in de vorm van prestigieuze voorwerpen om mee te pronken, waaronder de pokel van het rechtsgeleerdgenootschap *Pro excolendo juri patrio*. Zilver is natuurlijk bij uitstek geschikt voor pronk. Avondmaalsbekers waren naast liturgisch vaatwerk een uiting van de gulheid en de voornaamheid van de schenkers ervan. Die voorzagen de bekers dan ook vaak van hun familiewapen. De Groninger zijlvesternijen, verantwoordelijk voor de afwatering via de zijlen (sluizen) beschikten over grote bekers, hensbekers genaamd, waaruit bij speciale gelegenheden gedronken werden. Naast zilver waren er andere materialen. Zo liet de Groninger koopmansfamilie Modderman in het tweede kwart van de 18^e eeuw een mooie kast maken met bovenin een afbeelding van een baggermolen. Dit ongebruikelijk symbool was gekozen omdat honderd jaar eerder een voorvader met een zelf ontworpen baggerschip fortuin had gemaakt. (e.k.)

Overige tentoonstellingen 2000

Eigen collectie

Vanaf 29 april

Mellini 1

Werken uit de eigen collectie oude en nieuwe kunst, aangevuld met bruiklenen uit het Stedelijk Museum Amsterdam (Ushering in banality van Jeff Koons en Large Flowers van Andy Warhol) en het Museum Boymans van Beuningen Rotterdam (Olympic sportive van Ger van Elk en Urinal van Gilbert & George)

Erwin Olaf, Mature

5 juni – 28 oktober

Ovale zaal west

Een serie van tien foto's waarop oudere dames als pin up worden geportretteerd. Deze reeks werd als nieuwe aanwinst verworven ter completering van het oeuvre van Olaf. Volgens Olaf is er een groeiende groep vrouwen die zich niet neerlegt bij het ouder worden in een wereld die gefocust is op jong en mooi. Ze willen zelf ook aandacht omdat ze er nog goed uitzien. De tien foto's zijn met de computer bewerkt, alleen de huid is onaangetast, omdat deze de ouderdom weerspiegelt. Daardoor krijgt de serie het effect van een droomwereld, maar roept tevens iets tragisch op.

Rozenman

2 september – 17 september

Auditorium

Een videopresentatie en installatie van de kunstenaar Joshua Rozenman.

Collecties en aanwinsten

Collecties

Medewerkers

In het verslagjaar werd de reorganisatie, die op initiatief van de nieuw benoemde directeur Kees van Twist eind 1999 werd aangevangen, verder verwezenlijkt. Voor de werkgroep Collecties heeft dit geen personele en organisatorische consequenties gehad. Wel werd per 1 november 2000 de heer Jan-Henk van Dijk aangesteld als assistent-medewerker. Zijn werkzaamheden bestaan uit het uitvoeren van algemene werkzaamheden, met name in het prenten- en tekeningendepot, werkzaamheden ten behoeve van de textielcollectie en de invoer van de nieuwe aanwinsten in het gedigitaliseerde registratiesysteem. Daarnaast verricht hij algemeen ondersteunende werkzaamheden voor de conservator collecties. Ondanks deze benoeming blijft de werkdruk ten aanzien van de beheerstaken groot. In overleg met de directie is dan ook besloten om in het komende jaar een registrator aan te trekken die belast zal worden met werkzaamheden ter zake van het bruikleenverkeer, met de vervolmaking van het nieuw opgezette collectiearchief en met de coördinatie van de (retrospectieve) invoer van de collectie in het gedigitaliseerde registratie systeem. Bovendien zal zij/hij bij gebreke geschiktheid de conservator collecties, die per 1 januari 2003 gebruik zal maken van de flexibele pensioen uitkering, opvolgen.

Op 14 april werd afscheid genomen van mevrouw Ruth Batterink. Na haar stageperiode van 1 december 1998 tot 1 mei 1999 heeft zij nog tot genoemde datum als vrijwilligster meegewerkt aan de museale automatisering.

Aanwinsten

Hoewel het reguliere aankoopbudget vanwege de ernstige financiële toestand van het museum beperkt is geweest, kan het museum toch bogen op een succesvol jaar met aanwinsten. Op het gebied van de mode zijn ook in dit verslagjaar negen haute couture stukken uit de herfst-winter collectie 1999-2000 aangeschaft van de Nederlandse modeontwerpers Victor & Rolf. Vanaf 1998 is met de ontwerpers een stipendium-overeenkomst aangegaan, waarin is vastgelegd dat de ontwerpers op basis van een vast jaarlijks bedrag een nader te bepalen deel van hun jaarlijkse ontwerpen kunnen worden aangeschaft. Het Groninger Museum bezit nu een fraai overzicht van hun collecties uit de jaren 1998 t/m 2000. Het ligt in de bedoeling om ook in de komende jaren op dezelfde basis deze collectie uit te bouwen.

Vanaf 1991, echter uitgezonderd in het jaar 1992, werden jaarlijks fotografische werken aangekocht van Inez van Lamsweerde. Een zelfde stipendium-overeenkomst als met V&R werd in 1995 met haar en Vinoodh Matadin als art director gesloten. In het verslagjaar werden volgens deze regeling voor de laatste keer negen portretten aangekocht uit een serie portretten die de beide kunstenaars hebben gemaakt in opdracht van V-magazine. Het Groninger Museum bezit met deze aankopen een omvangrijke selectie werken van in totaal ruim zeventig stuks.

In aanvulling op de reeds in het museum aanwezige fotowerken van Erwin Olaf is van hem dit jaar de complete serie van tien cibachroomprints met de titel *Mature, 10 Millenium Pin-ups* (1999) aangeschaft. Deze verwerving is mogelijk gemaakt met financiële ondersteuning van de Mondriaan Stichting in het kader van het onderdeel A van de aankoopregeling.

Voorts heeft het museum van de Stichting De Ploeg/Wobbe Alkema Fonds een groot aantal werken van het Ploeglid Wobbe Alkema in langdurig bruikleen ontvangen. Daar het museum in het komende jaar in het paviljoen De Lucchi een permanente ruimte voor de omvangrijke collectie werken van leden van De Ploeg zal realiseren, is dit bruikleen van groot belang. De mogelijkheid om in deze expositiezalen de eigen collectie De Ploeg in wisselende opstellingen te tonen wordt daardoor groter en aantrekkelijker.

Ook van particuliere zijde is het museum begunstigd met legaten, schenkingen en bruiklenen. Vooral vermeldenswaard is het bruikleen van een particuliere verzamelaar uit Amsterdam, die de indrukwerkende serie sculpturen *Emotional Detox: The Seven Deadly Sins* (1994) van Mark Quinn in langdurig bruikleen heeft gegeven.

Voor de gedetailleerde lijst van aanwinsten wordt verwezen naar elders in dit jaarverslag.

Conservering en restauratie

Onder verwijzing naar het jaarverslag 1998-1999 was het in dit verslagjaar weer niet mogelijk om op planmatige wijze de noodzakelijke conservering- en restauratiewerkzaamheden uit te voeren. In de begroting was daarvoor geen ruimte meer. Wel zijn aan een beperkt aantal toegezegde bruiklenen aan collega-musea op terughoudende wijze herstel- of conserveringswerkzaamheden verricht.

Helaas komt steeds weer voor dat op moedwillige wijze of door 'eigen gebrek' beschadigingen optreden. Tijdens de jaarwisseling 1999-2000 hebben vandalen één van de twee 17e eeuwse zandstenen leeuwen (objectnummer 0000.2774), geplaatst op het dak van paviljoen 'De Lucchi', zeer ernstig beschadigd. De leeuw is in vele stukken gebroken, waaronder meerdere schilfers. Hoewel uit onderzoek is gebleken dat de leeuw gerepareerd kan worden is de waarde na restauratie sterk verminderd.

Door slijtage is van het lichtobject *6 Carrés de néon avec circuit à léatoire* van François Morellet uit 1970 de schakelwals stuk gegaan. Helaas was het originele onderdeel niet meer leverbaar zodat werd besloten om een schakelwals van een moderner type te laten monteren.

Voortgaande medewerking is verleend aan het wetenschappelijk onderzoek naar de bewaaromstandigheden van zilveren voorwerpen in musea, een samenwerkingsproject van het Instituut Collectie Nederland, de Oxford Brooks University en de Glasgow University. Naar verwachting zal dit project in 2001 worden afgerond en gerapporteerd.

Het in 1998 aangevangen conserveringsproject van videotapes (zie ook jaarverslag 1998-1999) komt in het verslagjaar onder de hoede van de Stichting Behoud Moderne Kunst. Een belangrijke stap daar de voortgang nu beter gewaarborgd is. In het verslagjaar is een projectplan opgesteld, goedgekeurd en van een financiële basis voorzien. Naar verwachting kan de conservering begin 2001 daadwerkelijk ter hand worden genomen.

Geautomatiseerde collectieregistratie

De invoer van de objectgegevens verloopt trager dan aanvankelijk gedacht. Een eenvoudige berekening wees uit dat in dit tempo pas over tien á twaalf jaar alle objecten in de collectie ingevoerd zullen zijn in het 'Adlib Museum' systeem. Om meer voortgang te bereiken is een onderzoek gestart naar de haalbaarheid, zowel in praktische als in financiële zin, van de invoer door externe krachten. Helaas is gebleken dat met name de financiering ervan in het verslagjaar niet haalbaar is.

Depots

De zes intra- en extramurale depots blijven zorgenkinderen. Met uitzondering van de drie depots in het museum voldoen deze niet meer aan de huidige museale eisen. Bovendien liggen de drie buitendepots zeer verspreid over stad en provincie. De situatie ter zake van het behoud wordt extra zorgelijk daar de vier behoudsmedewerkers veelvuldig ingezet worden voor transporten (in vroegere jaren uitgevoerd door de TD), opbouw tentoonstellingen, en andersoortige hand- en spandiensten, waardoor weinig tijd overblijft om zich met hun hoofdtaken bezig te houden.

Presentaties Eigen Collectie

Begin 2000 werd bij directie en conservatoren de behoefte gevoeld om op meer beleidsmatige wijze de eigen collectie te tonen. Door Han Steenbruggen, conservator presentaties, en Poul ter Hofstede, conservator collecties, werd een voorstel geschreven waarin de volgende hoofdpunten: in principe wordt naar inhoud en discipline een samenhangende keuze gemaakt uit de deelcollecties kunst en design. De presentaties worden tweemaal per jaar gewisseld en vinden plaats in paviljoen Mendini 1. Een belangrijke overweging is geweest dat ter ondersteuning van deze presentaties ook werken geleend kunnen worden uit openbare collecties. Elke presentatie dient te worden voorafgegaan door een presentatie-voorstel, dat besproken wordt in het tweewekelijkse conservatorenoverleg en aldaar eventueel bijgesteld en geaccordeerd.

In de zomer van 2000 werd, dankzij een genereuze gift van de Stichting Beringer-Hazewinkel, de verbouwing van een deel van paviljoen Mendini 1 tot een goed geoutilleerd Prentenkabinet gerealiseerd. Met name in deze ruimte zullen in de komende jaren delen uit de collectie 'werken op papier' getoond worden.

Voor een overzicht van de tentoonstellingen uit eigen collectie wordt verwezen naar de in dit verslag opgenomen lijst van tentoonstellingen.

Aanwinsten

Oosterse keramiek

In dit jaar kon slecht één stuk als gift voor de verzameling verworven worden, aangezien de financiële omstandigheden het niet toestonden dat aankopen uit het Minke de Visser Fonds gerealiseerd werden.

Het betreft een kapitale Imari schotel van Japans export porselein uit het begin van de 18e eeuw, beschilderd in onderglazuur-blauw, twee gradaties ijzerrood, groen, aubergine en goud. Op het plat is het wapen afgebeeld van Nicolaas van Bambeek (1665-1722). Deze werd in 1696 lid van de vroedschap van Amsterdam en was met tussenpozen burgemeester tot 1711. Op de rand is een lambrequin motief geschilderd in de stijl van Daniel Marot. De achterkant telt liefst 14 proenpunten maar desondanks is deze grote schotel (meer dan 51 cm in doorsnee) bij het bakken licht scheef getrokken. Aangenomen kan worden dat de schotel omstreeks 1705 is vervaardigd. Serviesgoed

met dezelfde, zeer ongebruikelijke randversiering is namelijk bekend van stukken met de wapens van Joan van Brederode en Ida van Buren die in 1702 in het huwelijk traden. Kennelijk was de Imari versiering een nieuwtje en ook enkele andere families bestelden dergelijk porselein in Japan gedurende een korte periode.

Merkwaardigerwijs heeft dit voorbeeld geen navolging gevonden. Imari porselein met Westerse voorstellingen, en zeker met familiewapens, is zeldzaam. Mogelijk was het toch goedkoper om dergelijk *commande* in China te bestellen. In de Groninger collectie Japans export porselein, verreweg de grootste in Nederland, is een schotel van dit type met het Brederode wapen in bruikleen van het Rijk aanwezig, maar deze schotel met dit uiterst zeldzame wapen is een prachtige en zeer welkome aanvulling.

Het stuk is afkomstig uit de Londense kunsthandel, werd op verzoek aangekocht door een anonieme weldoener uit de Verenigde Staten en vervolgens aan het Museum geschonken. Het kwam precies op tijd om als blikvanger opgesteld te kunnen worden in de zomertentoonstelling 'Japans export porselein uit Nederlandse collecties'. (c.j.)

Een koopman en zijn vrouw

Ditmaal worden geen topstukken besproken maar de aanwinst van twee matige portretten van twee middelmatig belangrijke stadgers uit de 18^e eeuw, om hiermee een museaal probleem aan te snijden. Immers enerzijds moet een museum kritisch een uitgebalanceerde collectie aanleggen – ook op gebied van archeologie en geschiedenis is dat het streven – anderzijds moet er een bewaarplaats bestaan voor oudheden, zoals familieportretten. Het totaal aantal portretten van 18^e eeuwse Groningers dat de tijd doorstaan heeft zal maximaal enkele honderden zijn. De musea in Groningen hebben daarvan al een mooie verzameling. Bij verwerving ligt de nadruk meestal op bijzondere portretten of bijzondere geportretteerden. Maar het totaal aan portretten is wel zo klein dat verlies van portretten betreurd moet worden. Daarom heeft het Groninger museum zich ontfermd over de portretten van Hame Bellinga en Geertruida van Coevorden, die uit oud familiebezit ter schenking werden aangeboden.

Het portret van Geertruida draagt een beschadigd signatuur *L. van der W.* Dit signatuur en de wijze van schilderen past bij de Groninger schilder Luitjen Jacobs van der Warff. Hij leefde van 1701 tot en met 1784. Geboren en gestorven in Groningen, heeft hij ook elders als schilder gewerkt. Hij was gespecialiseerd in portretten, maar een erg bekwaam portrettist was hij niet. Het portret van Geertuida is opvallend lelijk, vermoedelijk was aan de geportretteerde geen eer was te behalen, want zo slecht schilderde Luitjen doorgaans niet. Het portret van Hame Bellinga lijkt een ongesigneerd pendant van dezelfde meester. Over het leven van beiden is in de Groninger archieven het nodige te vinden. Geertruida van Coevorden was geboren in Haarlem, maar had verwanten in

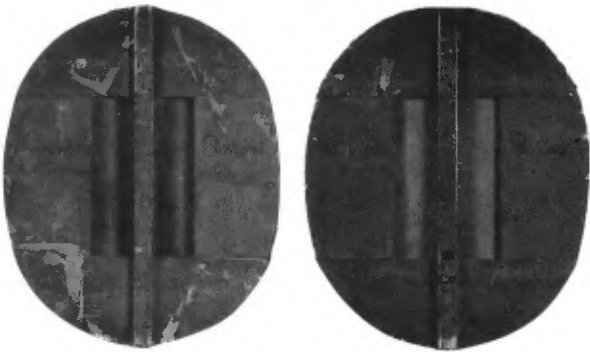

Groningen. Ze huwde in 1729 met Albert Woldenborp bij wie ze zeven kinderen kreeg. De familie woonde in de Herestraat. Na zijn dood in 1742 hertrouwde ze een jaar later in de Martinikerk met koopman Hame Bellinga. Ze gingen wonen in haar huis in de Herestraat. Hame Bellinga was geboren in Bunde, net over de grens in Oostfriesland. Vermoedelijk was hij een zoon van dijkrechter Jacobus Bellinga, maar het doopboek van Bunde begint pas in 1727. In elk geval is hij een mooi voorbeeld van een Oostfriesse jongen die in de grote stad Groningen zijn toekomst zocht. In 1725 werd Hame ingeschreven in het koopmans en kramersgilde. Hij werd leerjongen bij gezworene Arnoldi en in 1733 verkreeg hij het kleinburgerrecht. Geertruida kreeg van Hame nog vijf kinderen waaronder een Jacobus. Hame werd ouderling van de Martinikerk en voogd van het Groene weeshuis.

De portretten hebben een prachtig doorleefde achterzijde waarop helder de geportretteerden worden geïdentificeerd

Hame Bellinga oud 44 _ jaar en Geertruida Bellinga geb. Van Coevorden oud 46 jaar. Daarmee valt ook een voorzichtige datering van de schilderijen te berekenen. Als Hame op zijn 15^e leerjongen werd in Groningen, dan was hij in 1710 geboren en werd het portret in 1755 gemaakt (44 _ afgerond tot 45). Als Geertruida 20 jaar was bij haar eerste huwelijk, dan was ze in 1709 geboren en werd haar portret ook in 1755 gemaakt.

Hun kleding is met een datering rond 1755 in overeenstemming. Verhoudingsgewijs zijn er meer portretten bewaard van de Groninger landadel en oude patriciaat dan van de eenvoudiger burgers, zoals de kleinere koopman Hame Bellinga. Dat maakt de portretten voor studie van het Groningen in de 18^e eeuw blijvend interessant. Te meer daar Hame een voorbeeld vormt van de grensoverschrijdende mobiliteit uit het verleden. Het is goed zulke portretten zorgvuldig te bewaren, ook al zullen ze zelden getoond worden. (e.k.)

De Ploeg

Tot de belangrijkste aanwinsten van de collectie De Ploeg behoren twee druksels en een inkttekening van Hendrik Werkman. Beide druksels hebben als uitgangspunt een der vertellingen van Edgar Allen Poe: 'Neergang in de maalstroom'. Dit beklemmende verhaal over een niets ontziende draaikolk in de kuststreken van Scandinavië heeft Werkman uitgewerkt in een viertal druksels waarvan er zich twee bevinden in het Klingspormuseum te Offenbach (HP 44-59 en HP 44-60) en recentelijk twee in het Groninger Museum (HP 44-61 en HP 44-62). (1) Werkmans belangstelling voor de macabere, huiveringwekkende verhalen van Poe kunnen worden begrepen tegen de achtergrond van de oorlogsjaren. In een van zijn brieven aan Ate Zuithof merkt hij in 1944 op: "In dat vliegende weer gaan er toch haast onafgebroken vele vliegtuigen over zoodat de huizen dreunen en sidderen en deuren rammelen. De fantastische vertellingen van Poe – De val van het huis Usher – worden haast werkelijkheid wat het spookachtige betreft." (2) Later dat jaar en in het vroege voorjaar van 1945 maakt Werkman in zijn brieven gewag van zijn voornemen een serie van tien drukken te maken naar Poe's ver-

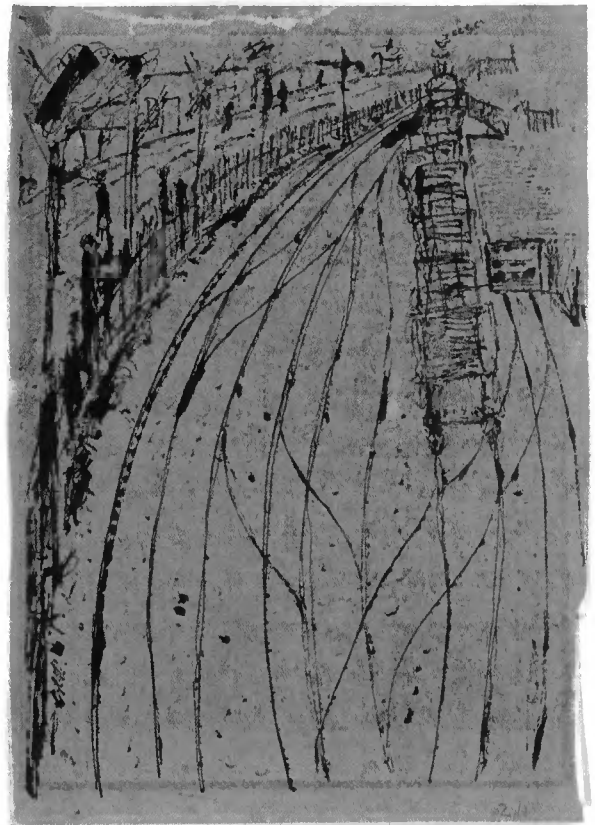
halen.(3) Of Werkman aan de serie is begonnen, deze wellicht heeft voltooid of dat het bij een plan is gebleven, is niet vast te stellen. Op 13 maart 1945 werd hij gearresteerd en werden voorhanden druksels en schilderijen meegenomen en opgeborgen in het Scholtenshuis. Werkman werd op 10 april 1945 gefusilleerd, zijn geconfisqueerde werken gingen met het Scholtenshuis tijdens de bevrijding van Groningen in vlammen op. Wellicht bevonden zich daarbij exemplaren uit de voorgenomen serie. Hoe het ook zij, de vier druksels *Impression of E.A. Poe – descent into the Maelström* vormen de enige artistieke getuigenissen van Werkmans fascinatie voor Edgar Allen Poe.

Lijken de V2-achtige raketten die in een van de versies in *Offenbach* (HP 44-59) door het beeldvlak schieten een directe verwijzing naar de oorlogsrealiteit, in de drie andere exemplaren houdt Werkman zich aan gegevens uit het oorspronkelijke verhaal. De druksels schetsen de situatie die voorafgaat aan de noodlottige verdwijning van de vissersschuit waarop de hoofdpersoon zich bevindt in de pijlloze diepten van de slorpende trechter. In de tweede en derde versie die Werkman van het onderwerp maakte (HP 44-60 en HP 44-61) is het schip ten prooi gevallen aan de zeestroming die onvermijdelijk naar de trechtermond leidt. In het vierde druksel uit de reeks (HP 44-62) wordt het moment weergegeven waarop het zeilschip door een torenhoge golf wordt opgelicht. De hoofdpersoon die het drama als enige heeft overleefd vertelt: "(...) maar nu kreeg een geweldige zee ons toevallig precies onder de wulf te pakken en droeg ons bij het rijzen mee omhoog – omhoog – hemelhoog. Ik zou nooit geloofd hebben dat een golf zo hoog kon rijzen."(4) Op het hoogste punt overziet hij de dreigende maalstroom in de verte: "Zoals het nu was, sloot ik van afschuw onwillekeurig mijn ogen. De leden klemden zich krampachtig opeen."(5)

De onheilspellende dreiging die in het verhaal van Poe voortdurend wordt opgevoerd, treedt in de druksels van Werkman minder op de voorgrond. Weliswaar schuilt in de woestheid van de zee en de donkere bergen op de achtergrond een vermoeden van ondergang, maar deze wordt overstemd door het naïeve karakter van de beeldtaal en het zichtbare plezier waarmee de composities zijn samengesteld. In de derde versie van 'de maalstroom' maken het kleine zeilscheepje en de rotspartijen onderdeel uit van een hecht patroon van repeterende vormen. In de laatste versie, die zonder meer het hoogtepunt vormt binnen de reeks, wordt het grote zeilschip gedragen door een oprijzende golf en afgezet tegen het donkere silhouet van een enorme berg. Het hart van de verticaal gerichte compositie wordt uitgemaakt door de scheepsromp – daar waar de opvarenden en de hoofdpersoon uit het verhaal zich moeten bevinden. De door Poe beschreven smak is door Werkman getransformeerd in een ranke tweemaster met fier wapperende zeilen en lijkt zich van tijd, plaats noch van het door Poe beschreven naderende onheil iets aan te trekken - dreiging en angst lijken een het spel van kleuren, vormen en ritmen te worden bezworen. Daarmee sluit het druksel volledig aan bij zijn overige werk, dat zo van hoop en verlangen is doordrongen.

De situatie die Werkman omstreeks 1930 heeft vastgelegd in de inkttekening *Treinemplacement* is niet wezenlijk veranderd. Nog steeds biedt het viaduct aan de Groningse Hereweg uitzicht over de spoorbanen die in oostelijke richting na enkele honderden meters een flauwe bocht naar rechts maken om vervolgens aan het oog te worden onttrokken. Werkman moet

H. N. Werkman, Treinemplacement, z.j. Oost-Indische inkt op papier, 45x31.5 cm, legaat mevr. Carspruit

destijds gefrappeerd zijn door het beeld dat hem vanaf de brug werd geboden over het lager gelegen emplacement en het bijna grafische patroon van samenkomende en zich uitstreckende lijnen. Het vindt zijn neerslag in een tekening waarin de ruimtelijke suggestie van het sterk aangezet perspectief op gespannen voet staat met de formele kwaliteiten van het beeld: de verticale opbouw van de compositie en de lineaire structuur. De manier waarop Werkman in zijn tekening het oog aan de hand van de in verhevig perspectief weergegeven spoorrails, de ritmiek van vormen die deze ter linkerzijde begeleiden en de naar de einder toe voortbewegende trein naar het verdwijnpunt aan de rechterbovenzijde leidt, roept onmiddellijk het werk van Jan Altink in gedachten die deze beeldoplossing omstreeks 1925 in verschillende variaties veelvuldig toepaste. Zowel de twee druksels als de inkttekening zijn afkomstig van Werkmans toenmalige vriendin Cor Spruit. De tekening werd door Werkman aan haar geschonken als tastbare herinnering aan de plek waar de twee elkaar voor de eerste keer hebben ontmoet. De twee druksel werden, zoals mag worden aangenomen op basis van een brief uit 1944, door haar gekocht.⁽⁶⁾

Dankzij mevrouw Teunisse-Hordijk en Museum Boymans Van Beuningen, aan welke instelling ze aanvankelijk waren gelegateerd, konden de werken worden toegevoegd aan de collectie van het Groninger Museum.[h.s.]

Noten

- 1 de 'HP'-nummering verwijst naar de catalogus van druksels: J. Martinet (red.), *Hot Printing*, Amsterdam 1963
- 2 J. Martinet (red.), *Brieven van H.N. Werkman 1940-1945*, Amsterdam 1982, p. 137
- 3 idem, p. 160
- 4 E.A. Poe, *Een afdaling in de maelström*, 30 beroemde verhalen, Wageningen 1979, p. 154
- 5 ibidem
- 6 J. Martinet (red.), *Brieven*, p. 160

Lijst van aanwinsten

DESIGN

MICHAEL GRAVES (ontwerper); ALESSI (producent)

- 4 thermoskannen *Euclid*, 1994
diverse kleuren, ABS, glas (binnenkant), 23 x 25 cm, 100 cl
aankoop
2000.0025.A t/m D

ALESSANDRO MENDINI (ontwerper)/BISAZZA DI ALTE; ALESSI (producent)

- dienblad *Recinto New Age*
aluminium, mozaïek, 3,5 x 45 x 30 cm
oplage 168/9999
aankoop
2000.0076.A
- dienblad *Recinto Jazz*, 2000
aluminium, mozaïek, 3,5 x 45 x 30 cm
oplage 289/9999
aankoop
2000.0076.B
- dienblad *Recinto Luna*, 2000
aluminium, 24-karaats wit bladgoud,
glas, 4 x 51,5 x 34,5 cm
oplage 37/99
aankoop
2000.0076.C
- dienblad *Recinto Sole*, 2000
aluminium, 24-karaats wit bladgoud,
glas, 4 x 51,5 x 34,5 cm
oplage 22/99
aankoop
2000.0076.D

PHILIPPE STARCK (ontwerper); ALESSI (producent)

- 2 citroenpersen *Juicy Salif Gold*, 2000
vergulde aluminium, hoogte 29 cm, diameter 14 cm
oplage 4346/9999 en 4049/9999
aankoop
2000.0026 en 2000.0027

FOTO'S

JEFF KOONS

- *Hair*, 1999-2000
kleurenfotoprint, 88 x 64,5 cm
oplage 10/1000
aankoop
2000.0089
- *Loopy*, 1999-2000
kleurenfotoprint, 88 x 64,5 cm
oplage 31/1000
aankoop
2000.0090

INEZ VAN LAMSWEERDE/VINOODH MATADIN

serie foto's die zijn gepubliceerd in het tijdschrift *V-Magazine*
cibachroomprints in plexiglas
aankoop

- *Karen*, 1999
2000.0091
- *Kate*, 1999
2000.0092
- *Hellis*, 1999
2000.0093
- *Guinevere*, 1999
2000.0094
- *Veronique Branquinho*, 2000
2000.0095
- *Carmen*, 1999
2000.0096
- *Tatjana*, 2000
2000.0097
- *Stephanie*, 2000
2000.0098
- *Christy*, 2000
2000.0099

ERWIN OLAF

- serie *Mature*, 10 Millenium Pin Ups, 1999:
Linda E. 62
Karen M. 64
Cindy C. 78
Anne Nicole S. 75
Christy T. 66
Jerry H. 76
Claudia S. 63
Kate M. ?
Isabelle R. 89
Helena C. 61
cibachroomprints, elk 113 x 63 x 5,4 cm
oplage 3/5
aankoop
2000.0028.A t/m J

GEBRUIKSDRUKWERK

JAN ALTINK

- ex-libris *Eltjo Rugge*, 1935
houtsneede, 12 x 7 cm
schenking fam. Rugge, Eelderwolde
2000.0023

RUUD VAN EMPEL

- affiche filmdocumentaire *André Hazes - Zij gelooft in mij*, 1999
98,5 x 69,5 cm
schenking kunstenaar
2000.0034
- affiche theaterproductie *Primeur*, 1999
59,5 x 45 cm
schenking kunstenaar
2000.0035
- affiche televisiefilm *Cherry Duyns - De droom van de beer en de neergang van het Sovjetcircus*, 2000
84 x 57,5 cm
schenking kunstenaar
2000.0075

SWIP STOLK

- Ontwerp cover VARA-gids
plakkaatverf, inkt, potlood op verschillende soorten papier, 35,5 x 29 cm
schenking Omroepvereniging VARA
2000.0004
- 6 Dagbladadvertenties uit reclamecampagne voor karnemelk (Het Nederlands Zuivelbureau), 1968/2000
fotoprint in perspex, 170 x 120 cm
vervaardigd ten behoeve van tentoonstelling Swip Stolk - Master Forever, Groninger Museum, 9/7-22/10/2000
2000.0038.A t/m 2000.0038.F
- 8 Toegangstickets Groninger Museum, 1994/2000
fotoprint in perspex, 150 x 90 cm
vervaardigd ten behoeve van tentoonstelling Swip Stolk - Master Forever, Groninger Museum, 9/7-22/10/2000
2000.0039.A t/m 2000.0039.H
- 8 Toegangstickets Groninger Museum, 1994
fotoprint op MDF-plaat, 146,5 x 89,5 cm
ten behoeve van tentoonstelling Swip Stolk - Master Forever, Groninger Museum, 9/7-22/10/2000
2000.0078.A t.m 2000.0078.H
- 5 Buitenreclames voor tentoonstellingen Groninger Museum, 2000
Black & Blue, 1996
270 x 404 cm
Een utopie in plastic, 1996
270 x 404 cm
Marina Abramovic, 1996
270 x 270 cm
A history of Andres Serrano/A history of sex, 1997
270 x 270 cm
Micha Klein, 1998
270 x 270 cm
fotoprints in perspex
2000.0040.A t/m E
- Tentoonstellingsaffiche *Swip Stolk - Master Forever*, 2000
2000.0088

HENDRIK NICOLAAS WERKMAN

- dichtbundel *Museum van Plastische Verzen* door M.H. Werkman, 1910
gedrukt, gebonden, gelijmd, 23,8 x 15,8 cm
aankoop
2000.0022 (cf. HP 10-g1)

GRAFIEK

HENDRIK NICOLAAS WERKMAN

- *Start*, 1922
litho, 26,6 x 23,3 cm
legaat mevr. Cor H. Spruit, Amersfoort
2000.0030 (cf. HP 22-Ig2)
- *Impression of E.A. Poe nr. 3*, 1944
gesjabloneerd en gestempeld, 63,3 x 37 cm
legaat mevr. Cor H. Spruit, Amersfoort
2000.0032 (HP 44-61)
- *Impression of E.A. Poe nr. 4*, 1944
gesjabloneerd en gestempeld, 63,3 x 38,1 cm
legaat mevr. Cor H. Spruit, Amersfoort
2000.0033 (HP 44-62)

KERAMIEK

Japan

- Imari schotel met wapen van de Bambeeck-familie, 1700-1749
aankoop (met financiële ondersteuning van een particulier)
2000.0018

METALEN

ANONIEM

- Komfoor, 1878
zilver (2e gehalte), hoogte 9 cm, diameter 15,5 cm
legaat mevr. mr. A.A. Berg, Groningen
2000.0020

LUCAS VAN GIFFEN I

- Theepot, versierd in typische Groningse 'zware' rococo-stijl, met schelp- en lambre
kijnmotieven, 1764-1765
zilver, hoogte 17 cm, breedte 20 cm, diameter 13 cm
legaat mevr. mr. A.A. Berg, Groningen
2000.0019

MEUBELS

WOBBE ALKEMA

- Eettafel, 1925
eikenhout, hardboard, 75,5 x 81,7 x 121,8 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0041.A
- 4 Stoelen, 1925
eikenhout, textiel, 90 x 56 x 44 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0041.B t/m E
- DRESSOIR, 1925
eikenhout, glas (dekplaat), 79,6 x 165,8 x 49,4 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0042
- Salonstoel, 1925

- eikenhout, 72 x 63 x 77,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0043
- Salonstoel, 1925
eikenhout, 76,5 x 60 x 98,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0074

MODE

BOCCACCINI (ontwerper); RED (producent)

- Eén paar schoenen, behorend bij de *Herfst-winter collectie 1999-2000* (haute couture) van Viktor & Rolf
jute, leer, rubber, 2 Swarovski-stenen, hoogte 10,5 cm, breedte 8,7 cm, lengte 29 cm
aankoop
2000.0006

VIKTOR & ROLF

Herfst-winter collectie 1999-2000 (haute couture), 1999:

- jurkje *First preparation*
zijde satijn, jute
2000.0007
- jurk *Second preparation*
jute, katoenkant, kraaltjes, pailletten, briljantjes
2000.0008
- jurk *Third preparation*
jute, briljantjes
2000.0009
- jurk *Fourth preparation*
jute, kristalkralen
2000.0010
- vest *Fifth preparation*
jute, kristalkralen
2000.0011
- ensemble: jurk en mouwloos vest *Sixth preparation*
jute, zijde taft, briljantjes
2000.0012
- jas en twee armbanden *Seventh preparation*
jute, lurexkant (jas), kristalkralen, bedeltjes (armbanden)
2000.0013
- jas *Eighth preparation*
jute, briljantjes (strass)
2000.0014
- cape *Final preparation*
jute
2000.0015
kralen, pailletten, briljantjes van Swarovski
aankoop

MULTIMEDIA

SWIP STOLK

- TV-leaders, stationcalls, etc., met VARA-haan 1976-1978
2 DVD-schijven
aankoop Omroepvereniging VARA
2000.0079

PETER STRUYCKEN

- *Vara-programma*
installatie bestaande uit een computer, software, beamer en spiegel

langdurig bruikleen Omroepvereniging VARA
2000.0029

RELIËFS

WOBBE ALKEMA

- *Compositie*, 1975-1978
hout, tempera, multiplex, goudverf, 120,6 x 80,4 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0072
- *Compositie*, 1975-1978
hout, tempera, multiplex, goudverf, 120,6 x 80,4 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0073

SCHILDERIJEN

WOBBE ALKEMA

- *Compositie*, 1952
olieverf op hardboard, 49,8 x 49,9 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0044
- *Compositie (Capricio)*, 1953
olieverf op hardboard, 42 x 64,3 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0045
- *Compositie*, 1954
tempera op hardboard, 61,2 x 81 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0046
- *Compositie*, 1954
tempera op hardboard, 61 x 40,6 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0047
- *Compositie (Lijnen en vormen)*, 1955
tempera op hardboard, 60,8 x 54,6 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0048
- *Compositie (Melodie)*, 1955
tempera op hardboard, 61,5 x 41 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0049
- *Compositie*, 1955
tempera op hardboard, 61,1 x 55 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0050
- *Compositie*, 1956
tempera op hardboard, 70 x 87,4 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0051
- *Compositie*, 1956
tempera op hardboard, 60,9 x 54,6 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0052
- *Compositie*, 1956
olieverf, tempera op hardboard, 52 x 86 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0053
- *Compositie (Tempere)*, 1956
tempera op hardboard, 59,9 x 55 cm

- bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0054
- *Compositie*, 1957
olieverf op hardboard, 87 x 70 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0055
 - *Compositie*, 1958
tempera op doek, paneel, 51,8 x 65 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0056
 - *Compositie*, 1959
tempera op hardboard, 61 x 54,2 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0057
 - *Compositie*, 1959
tempera op hardboard, 61 x 40,8 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0058
 - *Compositie*, 1959
olieverf op hardboard, 40,7 x 61 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0059
 - *Compositie*, 1962
olieverf op hardboard, 81,4 x 61,1 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0060
 - *Compositie*, 1962
olieverf en tempera op hardboard, 71 x 50,8 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0061
 - *Compositie (Spitsen)*, 1968
olieverf op hardboard, 50 x 40 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0062

ELS AMMAN

- *Nightwood*, 1975
drukinkt op doek, 154 x 200 cm
schenking mevr. C. Emmelot, Groningen
2000.0003

JOZEF ISRAËLS

- *Langs moeders graf/Langs het kerkhof/Langs het graf*, 1856
olieverf op doek, 244 x 178 cm
bruikleen Stedelijk Museum, Amsterdam
2000.0021

JAN GERRIT JORDENS

- *Abstracte compositie*, 1960
olieverf op hardboard, 59 x 50 cm
bruikleen Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum
2000.0016

MILAN KUNC

- *Madonna in Space*, 1984
dispersie- en acrylverf op doek,
165 x 150 cm
bruikleen Jan van Adrichem en Martijn
van Nieuwenhuyzen, Amsterdam
2000.0080

LUITJEN JACOBS VAN DER WERF

(toegeschreven aan)

- portret *Hame Bellinga*, 1755
olieverf op doek, 83 x 68 cm
schenking fam. E.J. van Linge, Veendam
2000.0001
- portret *Geertruida Bellinga van Coerverden*, 1755
olieverf op doek, 83 x 68 cm
schenking fam. E.J. van Linge, Veendam
2000.0002

ZHUANG HONG YI

- vijfstuk *Zonder titel*, 1999
acrylverf, inkt, lijm, rijstpapier op paneel
244 x 122 cm per deel
aankoop
2000.0024

Mark Quinn, *Emotional Detox: The Seven Deadly Sins, IV*

SCULPTUREN

MARC QUINN

- serie *Emotional Detox: The Seven Deadly Sins I - VII*, 1994
lood, was
bruikleen particuliere collectie,
Amsterdam
I: 80 x 65 x 35 cm
2000.0081
II: 86 x 47 x 37 cm
2000.0082
III: 83 x 75 x 55 cm
2000.0083
IV: 90 x 80 x 30 cm
2000.0084
V: 86 x 52 x 36 cm
2000.0085
VI: 86 x 55 x 40 cm
2000.0086
VII: 75 x 49 x 45 cm
2000.0087

TEKENINGEN, AQUARELLEN, GOUACHES

WOBBE ALKEMA

- *Compositie*, 1952
gouache op papier, 32,3 x 49,6 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0063
- *Compositie*, 1952
gouache op papier, 32,3 x 49,7 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0064
- *Compositie*, 1953
gouache op papier, 69,7 x 44,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0065
- *Compositie*, 1953
gouache op papier, 32,1 x 49,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)

2000.0066

- *Compositie*, 1955
gouache op papier, 55 x 37,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0067
- *Compositie*, 1957
gouache op papier, 50 x 37,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0068
- *Compositie*, 1957
gouache op papier, 52 x 37,5 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0069
- *Compositie*, 1957
gouache op papier, 75 x 48 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0070
- *Compositie*, 1976
gouache op papier, 45 x 35 cm
bruikleen Stichting De Ploeg (Wobbe Alkema-fonds)
2000.0071

QUIK

- *Graffiti never dies!*, 1999
gouache en sprayverf op Playboy-centerfold, 59,7 x 27,8 cm
schenking dhr. en mevr. Pijnenburg, Deurne
2000.0005

JANNES DE VRIES

- *Suikerfabriek Hoendiep*, 1975
oostindische inkt en aquarel op papier, 37 x 51,5 cm(dagmaat)
schenking Hazewinkel Pers BV, Groningen
2000.0037

HENDRIK NICOLAAS WERKMAN

- *Treinemplacement*, 1922
oostindische inkt op papier, 45 x 31,5 cm
legaat mevr. Cor H. Spruit, Amersfoort
2000.0031

JAN WIEGERS

- *Frans Wiegers als kind*, 1923
krijt op papier, 21,6 x 17 cm (papiermaat)
schenking Kunsthandel/Galerie Richard ter Borg, Groningen
2000.0017

Publieksactiviteiten

In principe worden alle publieksactiviteiten georganiseerd in het kader van de actuele tentoonstellingen, de collectie of het gebouw. Rondleidingen en arrangementen en Commerciële ontvangsten worden georganiseerd op aanvraag van de klant.

In de loop van het (reorganisatie-) jaar 2000 zijn een aantal taakgebieden samengevoegd en vormen Publieksactiviteiten: tentoonstellingsopeningen en andere relatie-ontvangsten, inhoudelijke (niet-commerciële) evenementen, rondleidingen en arrangementen, commerciële ontvangsten, informatiebalie.

In het jaar 2000 heeft de afdeling Publieksactiviteiten in totaal 16060 bezoekers gegenereerd.

Openingen en andere relatieontvangsten: 3455 bezoekers

In 2000 zijn de drie hoofdtentoonstellingen op passende wijze feestelijk geopend. Iedere opening kent zijn eigen format, passend bij de aard van de tentoonstelling. Op de opening van de overzichtstentoonstelling van Anton Corbijn, werd het openingswoord verricht door zijn vriend Bono (leadsinger U2). Onder andere door zijn komst werd de opening een ware mediahype en werd het Museum geconfronteerd met 'illegale' handel in uitnodigingskaarten en de noodzaak van het plaatsen van dranghekken. Geschat is dat op die avond ca. 1500 gasten de feestelijke en zeer succesvolle opening hebben bezocht.

De opening van de 'afscheidstentoonstelling' van Swip Stolk had een intiemer karakter met een ronde tafel gesprek met Frans Haks, Anton Beeke, Jan Jansen, Paul Mertz en Sandor Lubbe.

Op de dubbelopening van de tentoonstellingen Inez van Lamsweerde & Vinoodh Matadin en Viktor & Rolf werd het muziekprogramma verzorgd door DJ Eddy de Clercq waardoor een eigentijds, lounge-achtig, feest ontstond.

Bij meerdere grote openingen is gepoogd het vervoer van de belangrijkste openingsgasten met de Groninger Museumtrein te laten plaatsvinden.

Naast deze grote openingen zijn er ca. 4 kleinere tentoonstellingen met een besloten ontvangst geopend en zijn er diverse kleinschalige relatie-ontvangsten georganiseerd.

Evenementen: 810 bezoekers

In samenwerking met een aantal instellingen in de stad zijn enkele nieuwe activiteiten ontwikkeld.

De tentoonstelling van Jozef Israëls was aanleiding tot het organiseren van 'De avond van het Sentiment', waarbij het programma bestond uit een lezing van Henk van Os (RuG) en muzikale optredens in de tentoonstellingszalen (NNO). De avond bleek zo'n succes dat een simultaan programma moest worden ontwikkeld.

In samenwerking met Academie Minerva is bij de tentoonstelling 'Anton Corbijn - 25 jaar WERK' een publieke masterclass georganiseerd, waarbij hij ten overstaan van publiek het werk besprak van een aantal geselecteerde studenten. De masterclass was uitverkocht.

Voorafgaand aan de masterclass gaf Corbijn in Academie Minerva een lezing over zijn werk.

Naast bovenstaande nieuwe activiteiten is alleen in het voorjaar een regulier evenementenprogramma ontwikkeld, met diverse lezingen (Israëls, Japan) en de jaarlijks terugkerende en succesvolle collegereeksen met Henk van Os (i.s.m. Faculteit Kunst- en Architectuurgeschiedenis, RuG).

Rondleidingen en arrangementen (vanaf voortgezet onderwijs): 8795 bezoekers

Bijna tweederde van het totale aantal rondleidingen voor groepen vanaf voortgezet onderwijs vond plaats in de eerste helft van 2000: t.t.v. de tentoonstellingen 'Jozef Israëls, Meester van het Sentiment' en 'Anton Corbijn - 25 jaar WERK'.

De cijfers van de tweede helft van 2000 tonen een afname van het aantal rondleidingen, met name zichtbaar bij het voortgezet onderwijs. Deze terugloop kan te maken hebben met de ontwikkelingen binnen het onderwijs (CKV), maar ook met een prijsverhoging die – wegens de meerkosten ontstaan door de flexwet – in de loop van 2000 is ingevoerd.

Commerciële ontvangsten: 3000 bezoekers

Regelmatig wordt het Museum verhuurd als locatie voor productpresentaties, symposia, congressen, vergaderingen en recepties. Deze activiteit is, net als de rondleidingen en arrangementen, zeer seizoensafhankelijk. In 2000 toont de omzet pieken in de maanden januari (nieuwjaarsrecepties), mei, oktober en november.

Informatiebalie

Sinds eind 2000 behoren de twee informatiebalies, bemand door een team van ca. 60 vrijwilligers, tot het taakgebied van Publieksactiviteiten. Zij fungeren als intermediair tussen organisatie en publiek, en hebben dan ook een belangrijke ondersteunende rol bij Publieksactiviteiten.

Educatie

Informatie-overdracht bij tentoonstellingen

Bij de hoofdtentoonstellingen van Anton Corbijn, Swip Stolk en Viktor & Rolf / Inez van Lamsweerde en Vinoodh Matadin verschenen Groninger Museumkranten met veel teksten en foto's; de Nederlandse versie in een oplage van 25.000 of 30.000 ex, de Duitse versie in een oplage van 5000 ex. In de kranten werd ook aandacht besteed aan de overige exposities.

Aparte zaalbladen verschenen bij de exposities Marc Quinn, Japanse prenten en Joshua Rozenman. Ook werd de productie van de bijschrift-zaalbladen bij Viktor & Rolf verzorgd.

Zoals gebruikelijk werden de hoofdtentoonstellingen begeleid door een audiotoe, waarbij Corbijn en Stolk zelf de tekst inspraken. De laatste audiotoe behandelde drie exposities: Viktor & Rolf, Inez van Lamsweerde en Merijn Bolink. De instructies bij de tentoonstellingen werden ook volgens beproefd recept uitgevoerd: rondleidingen voor interne medewerkers (vrijwilligers, bewaking), een instructiemiddag voor docenten voortgezet onderwijs en een voor leerlingambassadeurs. Extra docentenbijeenkomsten vonden plaats voor kunstcoördinatoren CKV, het KPC en Duitse museumpedagogen.

Basisscholen en Kinderactiviteiten

Vanaf augustus velen ten gevolge van de reorganisatie alle kinderactiviteiten onder de coördinator educatie. Voor meer inhoudelijke en praktische betrokkenheid van het team museumdocenten werd een maandelijks overleg gestart. In november werden twee nieuwe museumdocenten toegevoegd. Met het team werden onderwijsprogramma's voor het basisonderwijs ontworpen bij Swip Stolk, Viktor & Rolf en Merijn Bolink. Ook de wisseling van Vestini, het ontdekkingsvestje voor kinderen, in het najaar werd door (een deel van) het team o.l.v. de coördinator verzorgd. Vestini blijft veel belangstelling trekken bij collega-musea en studenten.

Cursussen

In aansluiting op de tentoonstellingen werden cursussen voor kinderen van 6 t/m 8 en 9 t/m 12 jaar georganiseerd, onder de titels *Oh kom er eens kijken* en *Mooie mode: kleding of kunst?* Aantal deelnemers: 21. Voor ouders en kleuters werden de cursus Kleuteratelier gehouden (12 deelnemers).

Specifieke educatieve projecten

Voor CKV doeleinden werd een cd-rom geproduceerd over Anton Corbijn. Met het Reitdiepcollege werd het project Symboliek proefgedraaid; de definitieve versie wordt in begin 2001 gepubliceerd. Met het Wessel Gansfortcollege werd het project Verpakking geproduceerd. Daarnaast werden vele individuele verzoeken - van docenten en leerlingen - behandeld en gaf de coördinator 14 interviews.

In eerste instantie bedoeld voor CKV-gebruik, maar voor iedere geïnteresseerde geschikt: de digitale nieuwsbrief. Eens per maand verschijnt een overzicht van nieuwe exposities, achtergrondinfo, vooraankondigingen etc, waarop een e-mail abonnement genomen kan worden. De eerste nieuwsbrieven werden voorbereid door stagiaire Annelieke van Halen en technisch uitgevoerd door Lottie Herfkens.

Informatiecentrum

De bibliotheek is in de loop van dit verslagjaar omgedoopt tot informatiecentrum. Onder de verantwoordelijkheid van het centrum vallen nu de bibliotheek, het beeldarchief, de retrospectieve digitale invoer van de museale collectie, applicatiebeheer van alle Adlib modules en de website van het museum.

Bibliotheek

De retrospectieve invoer van boekgegevens is weer een stap verder. Na de geschiedenis en archeologie zijn nu ook alle boeken en catalogi op het gebied van kunstnijverheid ingevoerd. Rest nog de 15.000 exemplaren over de beeldende kunst, tijdschriftartikelen en veilingcatalogi.

Het aantal ingevoerde records in 2000 is 2.177. Het totaal is gekomen op 25.748.

Door strenge selectie zijn niet alle ontvangen boeken etc. gecatalogiseerd.

Het aantal tijdschriftabbonementen is ook verkleind. Met name op het gebied van oude beeldende kunst en kunstnijverheid.

Het beeldarchief

Het ordenen van de kleinbeeld dia's verloopt traag. Uit de duizenden dia's worden voorlopig alleen de dia's gezocht waarop objecten uit het Groninger Museum staan.

Door de aanschaf van de Nikon filmscanner LS 4500 AF kunnen nu ook groot en kleinbeelddia's gedigitaliseerd worden.

Het digitale beeldarchief is inmiddels gegroeid tot 1.344 gescande beelden.

Retrospectieve invoer collectie

In samenwerking met de het cluster collecties wordt gewerkt aan de invoer van objectgegevens. Om de invoer te versnellen is besloten om een gedeelte uit te besteden. Een (concept)-digitaliseringsplan opgesteld en er zijn subsidieverzoeken verstuurd.

Door ziekte is de heer R. Hoekstra met zijn werkzaamheden als documentatiemedewerker gestopt. In november heeft hij afscheid genomen.

In verband met de geplande uitbesteding van de invoer is voorlopig geen vervanger aangesteld.

Internet

De internetsite www.groninger-museum.nl is ook dit verslagjaar weer druk bezocht. Er zijn 60.000, veelal enthousiaste, bezoekers geregistreerd. Dit zijn 10.000 meer dan in 1999.

Gemiddeld heeft de site 168 pageviews per dag op werkdagen, en 157 pageviews per dag in het weekend. Dit betekent dat gemiddeld 14.5 % van de bezoekers per dag op werkdagen komen, en 13.8 % per dag in het weekend.

Verscheidene evenementen waren live te volgen via de website. Met name de opening van de tentoonstelling 'Anton Corbijn - 25 jaar werk' is met 1845 bezoekers erg goed bekeken.

Er zijn plannen in ontwikkeling om de site in een content management systeem te zetten. Onderhoud is dan minder ingewikkeld en zal minder tijd vergen. Voorts zal de site worden uitgebreid met een online catalogus van de museumbibliotheek en de museale collectie.

Public relations

Bijzondere tentoonstellingen, activiteiten en de aandacht in de media zorgden voor 220.000 bezoekers in 2000. De free publicity is dit jaar het belangrijkste speerpunt geweest van het marketingbeleid van het museum.

Naast flyers, affiches en museumkrant verspreidt het Groninger Museum regelmatig persberichten via de e-mail, fax en post.

De publiciteitsoverzichten na iedere tentoonstelling geven een prachtig beeld van de publiciteit die er geweest is voor tentoonstellingen en activiteiten. Dit jaar zijn er geen extra financiële middelen ingezet voor publiciteit.

Het Groninger Museum heeft in het jaar 2000 weer veel belangstelling gekregen van de pers. Niet alleen voor de tentoonstellingen maar ook in algemene zin. De onderwerpen in de pers waren, naast de tentoonstellingen: de aandacht voor het schilderij Duinen bij Noordwijk van Max Lieberman dat terugging naar de wettige erfgenamen van de familie Zoellner; de reorganisatie; de samenwerking met het Stedelijk Museum en de aanstelling van de nieuwe voorzitter van de raad van toezicht Otto von der Gablentz.

Belangrijke tentoonstellingen als Anton Corbijn - 25 jaar werk, Swip Stolk – Master forever, Japan. Porselein en Prenten en Marc Quinn -The Seven Deadly Sins, hebben veel publiek getrokken. Het gevarieerde tentoonstellingsbeleid leverde ook een gevarieerd publiek op. Geïnteresseerden in fotografie, muziek, grafische vormgeving, traditioneel publiek, de echte kunstliefhebbers en veel onderwijsgroepen brachten een bezoek aan het Groninger Museum.

De tentoonstelling van Anton Corbijn trok het meeste publiek en kreeg de meeste aandacht van de pers. 130 journalisten uit binnen- en buitenland waren aanwezig tijdens de persbijeenkomst. Met name de Duitse pers was ruim vertegenwoordigd. NOS journaal, RTL nieuws en SBS 6 nieuws brachten verslag uit van de tentoonstelling en de opening. Bono, de zanger van U2, opende de expositie. Deze feestelijke gebeurtenis was live op internet te volgen.

Er was ook veel aandacht vanuit de regionale pers. Het bezoekersaantal voor deze tentoonstelling in het museum was 70.000.

Met de tentoonstelling Swip Stolk - Master forever heeft het Groninger Museum afscheid genomen van Swip als grafisch vormgever van het museum. Het museum krijgt in 2001 een nieuwe vormgever die de nieuwe huisstijl gaat ontwikkelen.

De activiteiten van de afdeling PR zijn mede tot stand gekomen door de enorme inzet van de stagiaires.

Sociaal Jaarverslag

Organisatieontwikkeling

Na het besluit door de gemeenteraad van Groningen over een gewijzigde financiering is in februari van 2000 begonnen met de uitvoering van een ingrijpende reorganisatie. Deze reorganisatie betekende onder meer een afslanking van de vaste formatie. Onvermijdelijk daarbij was dat de structurele personele bezetting in vier jaar tijd wordt teruggebracht tot een aanvaardbare omvang van ca. 40 fte.

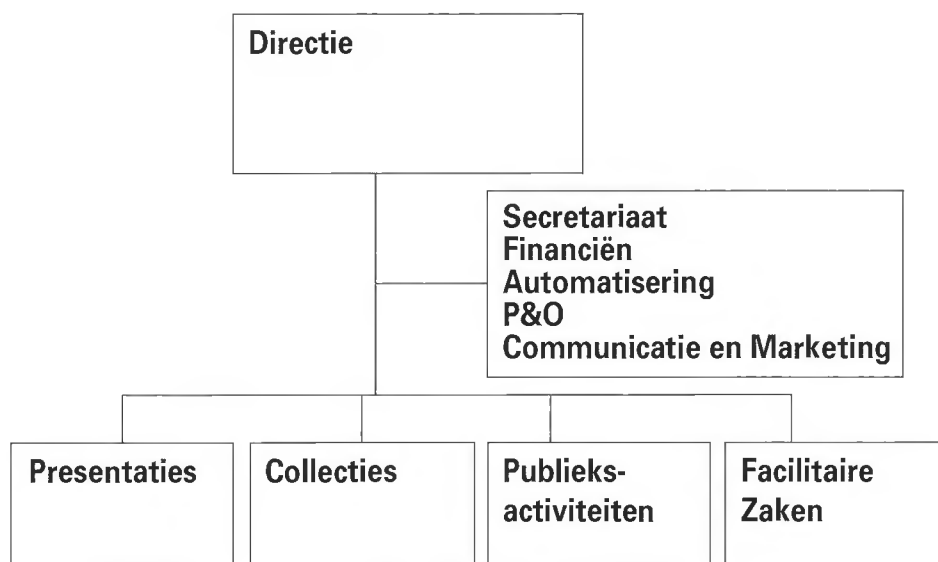
Op 1 oktober is het nieuwe organisatiemodel overeenkomstig het beleidsplan 2000-2005 in het Groninger Museum van start gegaan. Dit betekende niet alleen een platte structuur van de organisatie, maar ook een herschikking van de afdelingen en de invoering van "projectorganisaties" en de invoering van eigen budget-verantwoordelijkheden per afdeling.

Vanaf die datum veranderde er ook een en ander aan de benaming van de verschillende clusters en afdelingen. Zie verder het organogram.

Door de vernieuwde structuur van de organisatie en het invoeren van het projectgevoel, is ook een cultuurverandering zeer gewenst. Het museum is eind 2000 gestart met het cultuurveranderingstraject. Dit houdt onder meer in dat de medewerkers getraind worden via cursussen hoe met elkaar te communiceren en hoe het beste met elkaar om te gaan. De cursussen worden gegeven door bureau Krauthammer International.

In het jaar 2000 is er ook een herstart gemaakt met het opleidingsprogramma voor medewerkers. Gestart is met het organiseren van computercursussen voor alle medewerkers. Circa 50 medewerkers hebben deelgenomen aan cursussen (Windows, Word en Excel) die zijn gegeven door Doinc, het cursuscentrum van de dienst DIA van de gemeente Groningen.

Organisatieschema januari 2000

Personeelsformatie

Door de reorganisatie daalde het aantal vaste medewerkers in het jaar 2000 gestaag.

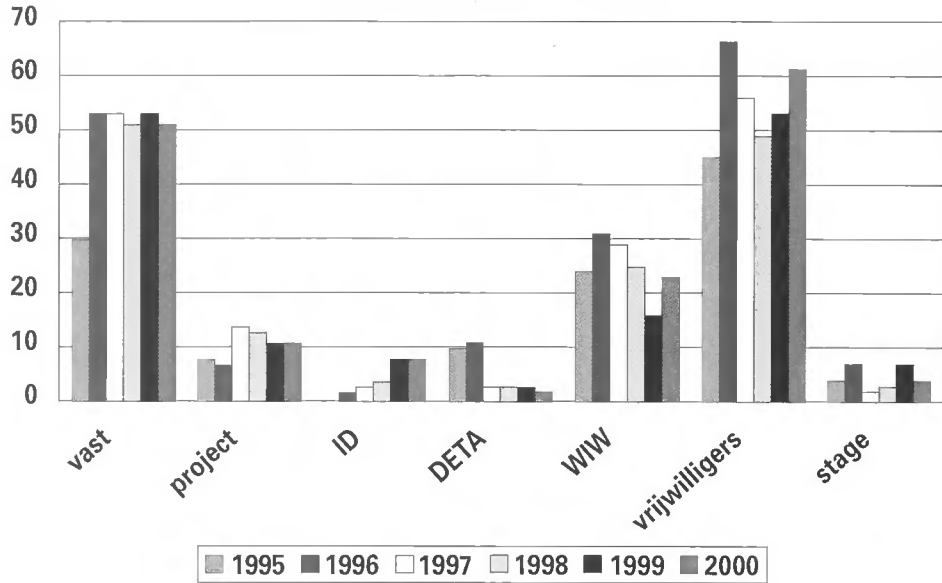
Ten gevolge van de reorganisatie zijn 3 vaste medewerkers uitgestroomd. Zij hebben allen een andere dienstbetrekking gevonden buiten het museum. Van de medewerkers met een tijdelijk contract zijn er dit jaar 3 vertrokken. Daarvan zijn 2 functies niet en 1 wel vervangen door met een nieuwe medewerker een contract af te sluiten voor bepaalde tijd. In totaal zijn er 5 medewerkers met een tijdelijk contract aangenomen. Hiervan is 1 medewerker aangetrokken ten gevolge van een herschikking van taken. Dit betreft een nieuwe functie, namelijk medewerker Publieksactiviteiten.

Het aantal gedetacheerden bij het museum is in 2000 gedaald naar één. Dit jaar is 1 eigen medewerker van het Groninger Museum voor een deel van de werktijd bij een andere museumorganisatie gedetacheerd.

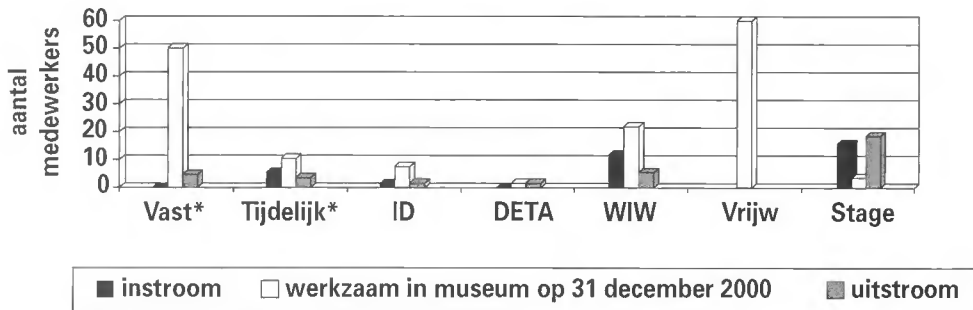
Het aantal WIW-medewerkers op 31 december 2000 is 22. De stijging ten opzichte van 2000 (15) wordt veroorzaakt door het tussentijds vertrek van 5 mensen en de instroom van 12 anderen.

De gegevens over de formatie staan in de bijlage Personeel 2000, figuren 1 t/m 4.

werkzaam per 31 december 2000

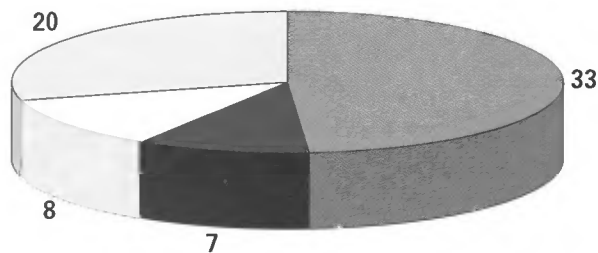
in- en uitstroom medewerkers

N.B. DETA = gedetacheerden
 ID = instroom- en doorstroombaan (v.h. melkert 1)
 Vrijw = vrijwilligers

*= Technische correctie van de telling 31 december 1999/1 januari 2000

verdeling personeel in dienst in man/vrouw en partime/fulltime*

■ Man FT=33 ■ Man PT=7 □ Vrouw FT=8 □ Vrouw PT=20

*= correctie op de telling 31 december 1999/1 januari 2000

Personeelsbeleid

In verband met de nieuwe organisatie wordt het gehele personeelsbeleid opnieuw vastgesteld. Alle bestaande personeelsinstrumenten worden herijkt en zal er een begin worden gemaakt met het invoeren van nieuwe personeelsinstrumenten. Eind 2000 is er een begin gemaakt met het project functiebeschrijvingen, waarbij nieuwe functiebeschrijvingen voor alle medewerkers zijn vastgelegd.

In diezelfde periode is er ook een begin gemaakt met een nieuwe opzet voor de functionerings- en beoordelingsgesprekken. De functiebeschrijving dient hierbij als leidraad. Eind 2000 was na overleg met de Ondernemingsraad in ieder geval besloten dat de beoordelingscyclus gaat bestaan uit twee aparte gesprekken. Het functioneringsgesprek in het voorjaar en het beoordelingsgesprek in het najaar. De definitieve vorm wordt in het jaar 2001 nader vastgesteld.

De Orba-functiewaardering is gepland voor het begin van het jaar 2001.

Ziekteverzuim

Het bruto ziekteverzuim is in verhouding tot 1999 gestegen van 9,3% naar 10,1%: een stijging van 0,8 %. Deze stijging wordt mede veroorzaakt door de toename van het partieel verzuim (van 0,1% naar 1,0%). Het verzuim langer dan 1 jaar neemt licht toe (van 1,1% naar 1,5%). Het zwangerschapsverlof is geheel verdwenen.

De aandoeningen van het bewegingsapparaat zijn licht gedaald naar 519 dagen en maken 21,7% van het totaal aantal ziekte-dagen uit. Veruit de grootste groep vormt de categorie diversen; belangrijke onderdelen van deze groep zijn ziekten van het zenuwstelsel (9%) en ziekten van het spijsverteringsstelsel (15%). Aandoeningen van psychische aard zorgden voor 300 verzuimdagen meer; het aantal meldingen steeg slechts van 7 naar 8 stuks.

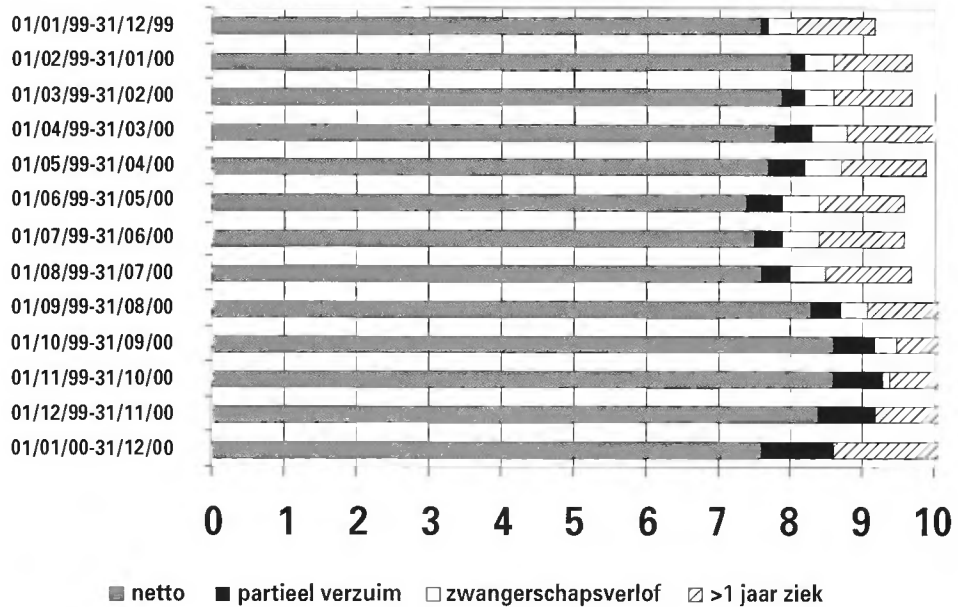
In een beperkt aantal gevallen (5) is een relatie met het werk aangetroffen. Dit is alleen het geval bij de groep psychische aandoeningen.

Het Groninger Museum stelt zich actief op om medewerkers via gedeeltelijke hervatting te laten reïntegreren. Dit valt onder meer af te lezen uit de stijging van het gedeeltelijk verzuim. Ook inzet van extra interventies (o.a. bedrijfsmaatschappelijk werk of gespecialiseerde fysiotherapie en training) en loopbaanoriëntatie geeft hiervoor een aanwijzing.

In de bijlage staat het verloop van het ziekteverzuim voor het jaar 2000 weergegeven.

De dienstverlening door de Arbo-dienst is in november 2000 geëvalueerd en met instemming van de ondernemingsraad is het contract met de Arbo-dienst verlengd. Er zijn echter een aantal aanpassingen te noemen: werkplekadvisering wordt niet meer standaard in het contract opgenomen, maar apart geoffreerd.

voortschrijdend netto/bruto verzuimpercentage

ARBO-beleid

De uitvoering van het arbojaarplan heeft in het reorganisatiejaar 2000 niet de hoogste prioriteit gekregen. Toch zijn er enkele belangrijke zaken gerealiseerd: de ergonomische aanpassing van de kassabalie en een oplossing voor het lange aaneengesloten staan van de suppoosten door het plaatsen van stoelen in de tentoonstellingsruimten.

Aandachtspunt voor 2001 is de voorgenomen risico-inventarisatie- en evaluatie, zoals die is afgesproken in het arbobeleidsplan.

Per 5 december 2000 bestaat de Raad van Toezicht uit:

de heer O. von der Gablentz, voorzitter
 de heer prof. W. Velthoven
 de heer drs. J.C. Houwert
 mevrouw prof.dr. M. Kleibrink
 mevrouw S. de Jong
 de heer drs. L. ter Braak

Op 1 januari 2000 bestond het bestuur uit:

de heer G.F. Dippel, voorzitter
 de heer drs. M.C. Scheers, secretaris
 de heer drs. H. Bouma, penningmeester
 de heer mr. M. Pieters
 de heer drs. L. ter Braak
 mevrouw prof.dr. M. Kleibrink
 mevrouw S. de Jong
 de heer drs. P.G.J. Leijdekkers

Medewerkers per 31 december 2000

Dhr. Akyol, S.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Mw. Anthonio-van Veen, J.	(Facilitaire Zaken/Kassa)
Mw. Ast-Boiten, E.A.J.	(Presentatie/Geschiedenis)
Mw. Beer, J.	(Publieksactiviteiten/Commerciële Zaken/Winkel)
Dhr. Bileh, A.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)

Dhr. Boer, A.G.	(Facilitaire Zaken/Technische dienst)
Mw. de Boer, J.F.	(Communicatie en Marketing/Public Relations)
Mw. Bonvanie, B.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Boonstra, T.	(Facilitaire Zaken/Technische dienst)
Dhr. Bos, W.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Bougrine, M.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Mw. Cazemier, D.	(Facilitaire Zaken/Huishoudelijke Dienst)
Dhr. Dijk van, J-H.	(Collecties)
Mw. Dijkstra, H.J.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Dijkstra, K.M.	(Facilitaire Zaken/Huismeesters)
Dhr. Dijkstra, R.	(Publieksactiviteiten/Informatiecentrum)
Dhr. Driebergen, M.	(Presentaties, Archeologie)
Mw. Faucon-Kromojahjo, K.L.	(Secretariaat)
Dhr. de Graaf, J.	(Publieksactiviteiten/Commerciële Zaken/Winkel)
Mw. de Graf, J.J.	(Facilitaire Zaken/Kassa)
Dhr. ter Hofstede, P.M.	(Collecties/Beheer en behoud)
Mw. Huls, J.S.	(Publieksactiviteiten/Educatie/Kinderactiviteiten)
Dhr. de Jonge, B.	(Collecties)
Dhr. de Jonge, E..	(Directie)
Dhr. Jörg, C.J.A.	(Wetenschappelijk Onderzoek & Bibliotheek)
Mw. Kailola-van der Steeg, D.	(Secretariaat)
Dhr. Kamminga, H.A.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Kemper, H.H.	(Facilitaire Zaken/Technische dienst)
Dhr. Kerk van der, V.	(Communicatie en Marketing, sponsering en pr)
Dhr. Kiewiet, P.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Mw. Kleijwegt, N.	(Personeel en Organisatie)
Dhr. Knol, E.	(Presentatie/Archeologie)
Dhr. Kolsteren, S.	(Publieksactiviteiten/Educatie)
Dhr. Kremer, R.	(Informatiecentrum)
Dhr. Lammerts, H.N.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Latumakulita, J.	(Facilitaire Zaken/Kassa)
Dhr. de Leeuw, M.	(Informatiecentrum)
Mw. Marcis-Bakory, K.	(Facilitaire Zaken/Huishoudelijke dienst)
Mw. Martijn, A.	(Facilitaire Zaken/Garderobe)
Dhr. Mertens, F.J.W.	(Communicatie en Marketing/Fondsenwerving & jointpromotions)
Mw. van Mourik, I.	(Facilitaire Zaken/Garderobe)
Dhr. Nijborg, E.	(Facilitaire Zaken/Technische dienst)
Dhr. Noeken, J.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Nooitgedacht, W.J.	(Collecties)
Mw. van Oosten, H.P.W.M.	(Secretariaat)
Dhr. Palmans, R.	(Informatiecentrum)
Dhr. Pattiwael, E.W.F.	(Personeel & Organisatie)
Mw. Postma, G.	(Secretariaat)
Dhr. Raats, D. J.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Ridenberg-Bouland, H.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Mw. Rongen, B.M.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Mw. Rozema-Woldhuis, H.A.	(Secretariaat/Directie-secretaresse)
Mw. Rustebiel, T.T.	(Collecties)
Mw. Schat, M.M.	(Publieksactiviteiten)
Mw. Schumacher, H.A.M.	(Personeel & Organisatie)
Mw. Selbach, J.G.T.M.	(Marketing en Communicatie/Public Relations)
Dhr. Sferrazza, D.	(Facilitaire Zaken/Huismeesters)
Dhr. van Sinderen, K.	(Informatiecentrum)
Dhr. Slagter, G.R.	(Financiën)
Dhr. Snellaars, J.K.F.	(Automatisering)
Mw. Stamhuis, I.M.	(Presentatie/Kunstnijverheid)
Dhr. Steenbruggen, H.	(Presentatie/Beeldende Kunst)
Mw. Sterk, T.	(Publieksactiviteiten/Commerciële Zaken/Winkel)
Dhr. van Straten, R.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)

Dhr. van Twist, K.	(Directie)
Dhr. Tonkens, J.L.	(Facilitaire Zaken/Kassa)
Mw. Topf-Lamberts, B.A.J.	(Secretariaat)
Dhr. Tuinstra, F.J.	(Financiën)
Dhr. ter Veen, K.	(Commerciële Zaken en Financiële administratie & Automatisering)
Mw. Voortman, G.H.	(Publieksactiviteiten/Educatie)
Dhr. Vrieling, J.	(Facilitaire Zaken, Huismeesters)
Mw. Vrugteman, G.H.	(Publieksactiviteiten)
Dhr. Waldmann, H.I.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Willems, K.	(Facilitaire Zaken/Beveiliging)
Dhr. Wilson, M.	(Presentatie/Inrichter)
Mw. van der Zijpp, S.	(Presentatie, Beeldende Kunst)
Mw. Swarts-Westerhuis, H.	(Facilitaire Zaken/Huishoudelijke Dienst)
Dhr. Swarts, P.J.	(Facilitaire Zaken/Huismeesters)

Ondernemingsraad

De huidige O.R. is begonnen op 26 juli 2000.

In eerste instantie bestond de O.R. uit vier personen: Jan Snellaars (voorzitter), Rob van Straten (secretaris), Feiko Tuinstra (lid) en Klaas Willems (lid)

Helaas is Feiko Tuinstra gestopt als lid van de O.R. wegens ziekte en bestaat de O.R. sindsdien uit drie leden. Twee nieuwe leden worden nog steeds gezocht.

Een van de voornaamste taken van het afgelopen jaar is geweest toezicht houden op de goede voortgang van de reorganisatie. Daarnaast is een O.R- reglement tot stand gekomen.

Veel is gesproken over een goede regeling wat betreft de functionerings- en beoordelingsproblematiek. Deze regeling is begin 2001 tot stand gekomen.

Vereniging van Vrienden

Inleiding

Dit jaarverslag werd onder meer gekenmerkt door een manco aan bestuursleden en redactieleden voor ons bulletin. Tevens door gesprekken over vormen van samenwerking met het museum. Onze activiteiten stonden door omstandigheden, buiten onze invloed, op een iets lager pitje dan vorige jaren. Dit had wel een gunstig resultaat ten gevolge voor onze financiën. Een plezierige omstandigheid was, dat wij in de loop van het jaar weer een kunstvoorwerp voor het museum konden financieren.

Bestuur

Het bestuur van de vereniging werd gedurende het verslagjaar gevormd door de volgende personen:

Mr. Drs. C.W.A. Hendrikse	voorzitter
mw. Mr. G.R. van Baak - Klijnsma	vice-voorzitter
M.G.M. Brull	secretaris-penningmeester
mw. Drs. A.E. Geers	lid
Prof. Dr. Jos M.M. Hermans	lid, tevens redactie bulletin

Het bestuur vergaderde zevenmaal in dit verslagjaar en viermaal had een delegatie van het bestuur overleg met de museumdirectie. Een kandidaat-bestuurslid trok zich om persoonlijke redenen terug in de loop van dit jaar.

Jaarvergadering

Op 24 mei werd de leden/jaarvergadering gehouden, waarbij helaas maar 35 personen aanwezig waren. In deze vergadering werden de jaarstukken over 1999 goedgekeurd en werd het bestuur gedéchargeerd voor het gevoerde financiële beleid. Het volgens rooster aftredende bestuurslid, de heer Hermans, werd herkozen. In de Kascommissie werden twee nieuwe leden benoemd t.w. mevr. G.W. van der Walle - Houwen en de heer J.P. de Zoeten. Aan het einde van deze vergadering gaf museumdirecteur Kees van Twist een uiteenzetting over de a.s. reorganisatie en de toekomstplannen voor ons museum.

Voorbezichtiging van nieuwe exposities en lezingen

11 april bezichtigingsavond van de expositie foto's van Anton Corbijn 85 personen.
 24 mei lezing door Erik Hesmerg over zijn verzameling van moderne kunst, Memphis-voorwerpen e.a. kunstvormen 35 personen.
 3 november voorbezichtigingsavond van de tentoonstellingen Inez van Lamsweerde en Vinoodh Matadin, fotografie en Viktor & Rolf, mode Inleiders. de dames S. van der Zijpp en M. Wollerich 148 personen.

Excursie

Een voor zaterdag 6 mei geplande excursie naar kasteel "Het Nijenhuis" te Heino/Wijhe (De Hannema - de Stuurs collectie) en naar het nieuwe museum "Het Valkhof" te Nijmegen konden wij helaas wegens gebrek aan belangstelling geen door-gang laten vinden.

Bulletin

In dit verslagjaar verscheen geen eigen bulletin van onze vereniging. De oorzaak was gelegen in het feit dat ons redactielid, de heer Hermans, wegens langdurige ziekte niet beschikbaar was en de heer Leo van der Laan zich na veertien jaar redactielid te zijn geweest heeft teruggetrokken wegens persoonlijke omstandigheden. Het vertrek van de heer Van der Laan betreuren wij ten zeerste, maar wij hebben er ook alle begrip voor. Hem zijn wij zeer erkentelijk en dankbaar voor het vele werk aan ons bulletin besteed in deze lange periode. Bij het schrijven van dit jaarverslag was de toekomst van ons eigen bulletin nog niet geheel duidelijk.

Overige activiteiten

Op 4 december 2000 was het bestuur aanwezig bij de bestuursoverdracht van het Groninger Museum. Hier werd afscheid genomen van het zittende bestuur en kennis gemaakt met de toekomstige Raad van Toezicht.

Kunstaankoop voor het museum

Wij waren in de gelegenheid om medio 2000 een abstracte compositie uit 1960 van Jan Jordens (lid van De Ploeg) aan te kopen voor het Groninger Museum.

Ledenbestand

Op 1 januari 2000 stonden er 1762 personen te boek als lid van de vereniging. Per 31 december 2000 waren dat 1736 personen, de verdeling hiervan was: - 810 individuele lidmaatschappen en - 463 (2x) partnerlidmaatschappen. Derhalve een daling van 26 personen. Een nadere analyse geeft het volgende beeld: - afgevoerd (eigen verzoek) 36 personen - afgevoerd (wegens non-betaling) 50 personen -/- 86 personen In totaal bijgekomen (in 2000) 60 personen -/- 26 personen

Financiën

BALANS GRONINGER MUSEUM PER 31-12-2000 IN NLG

ACTIVA - bedragen x 1.000

	Rekening 1998	Rekening 1999	Rekening 2000	Afwijking 99 < > 00
Immateriële vaste activa				
Bijdrage tweede fase bouw Groninger Museum			576	-576
Totaal immateriële vaste activa			576	-576
Materiële vaste activa				
Kunstschaten	PM	PM	PM	
Investeringen voor 2000			883	-883
Machines	38	29	29	0
Automatisering	203	325	18	307
Inventaris	534	526	63	463
Interne verbouwing	116	101	0	101
Totaal materiële vaste activa	890	981	993	-12
Vlottende activa				
Debiteuren	591	488	557	-68
Voorraden museumwinkel	428	436	157	279
Voorraad museale activiteiten	27	0	262	-262
Nog te ontvangen	829	1.189	945	243
Vooruitbetaald	515	667	621	46
Totaal vlottende activa	2.391	2.780	2.542	238
TOTAAL ACTIVA	3.281	3.761	4.111	-350

PASSIVA - bedragen x 1.000

Kapitaal

Stichtingskapitaal	0	0	0	0
Algemene reserve	0	-998	-778	220
Wachtgeldfonds	140	0	0	0
Innovatiefonds	0	0	0	0
Resultaat	-998	-1.580	76	1.656

Aansprakelijkvermogen

Langlopende schulden

Lening aan GM	794	794	3.259	2.465
Totaal langlopende schulden	794	794	3.259	2.465

Kortlopende schulden

Crediteuren	1.334	1.457	28	-1.429
Betalingen onderweg	150	52	118	66
Nog te betalen	249	386	564	179
Voorutontvangen	489	1.703	1.568	-135
Totaal kortlopende schulden	2.221	3.598	2.279	-1.319

TOTAAL PASSIVA	2.157	1.814	4.836	3.022
-----------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Stand liquide middelen	-1.124	-1.947	724	2.672
-------------------------------	---------------	---------------	------------	--------------

EXPLOITATIE GRONINGER MUSEUM 2000 IN NLG

<u>ACTIVA - bedragen x 1.000</u>	Rekening jaar 1998	Rekening jaar 1999	Begroting jaar 2000	Rekening jaar 2000	Afwijking begroting <->rekening
<u>Algemene baten</u>					
Explootatiesubsidies	4.305	4.687	6.811	6.845	34
Doelsubsidies regulier	240	230	180	180	0
Doelsubsidies incidenteel collecties	150	596	0	147	147
Budgetsubsidie huur	889	889	889	974	85
Entreegelden	1.567	1.301	1.200	1.506	306
Pacht	118	118	75	99	24
Sponsoring algemeen	110	0	200	0	-200
Diverse baten voorgaande jaren	385	341	0	136	136
<u>Activiteiten</u>					
Collecties	26	21	20	33	13
Tentoonstellingen	823	201	524	1.230	706
Publieksactiviteiten	654	397	275	440	165
Baten museumwinkel	767	619	0	673	673
<u>Subtotaal baten</u>	<u>10.033</u>	<u>9.399</u>	<u>10.173</u>	<u>12.264</u>	<u>2.091</u>
<u>Lasten - bedragen x 1.000</u>					
<u>Algemene lasten</u>					
Pesoneelskosten	4.589	5.021	4.819	4.814	5
Kapitaallasten	349	403	223	233	-10
Huisvesting	1.793	2.164	2.563	2.713	-150
Apparaatkosten	296	290	333	341	-8
Communicatie en marketing	87	83	120	47	73
Diverse lasten voorgaand jaar	535	158	0	149	-149
<u>Activiteiten</u>					
Collecties	405	916	416	426	-10
Tentoonstellingen	1.678	907	1.274	2.375	-1.101
Publieksactiviteiten	631	385	425	416	9
Lasten museumwinkel	668	654	0	673	-673
<u>Subtotaal lasten</u>	<u>11.032</u>	<u>10.979</u>	<u>10.173</u>	<u>12.188</u>	<u>-2.015</u>
Resultaat Groninger Museum	-998	-1.580	0	76	76

BALANS GRONINGER MUSEUM PER 31-12-2000 IN EURO'S

<u>ACTIVA - bedragen x 1.000</u>	Rekening 1998	Rekening 1999	Rekening 2000	Afwijking 99 < > 00
<u>Immateriële vaste activa</u>				
Bijdrage tweede fase bouw Groninger Museum			261	-261
<u>Totaal immateriële vaste activa</u>			261	-261
<u>Materiële vaste activa</u>				
Kunstschaten	PM	PM	PM	
Investerings voor 2000			401	-401
Machines	17	13	13	0
Automatisering	92	147	8	139
Inventaris	242	239	29	210
Interne verbouwing	53	46	0	46
<u>Totaal materiële vaste activa</u>	<u>404</u>	<u>445</u>	<u>451</u>	<u>-5</u>
<u>Vlottende activa</u>				
Debiteuren	268	222	253	-31
Voorraden museumwinkel	194	198	71	127
Voorraad museale activiteiten	12	0	119	-119
Nog te ontvangen	376	539	429	110
Vooruitbetaald	234	303	282	21
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>1.085</u>	<u>1.262</u>	<u>1.154</u>	<u>108</u>
TOTAAL ACTIVA	1.489	1.707	1.866	-159
<u>PASSIVA - bedragen x 1.000</u>				
<u>Kapitaal</u>				
Stichtingskapitaal	0	0	0	0
Algemene reserve	0	-453	-353	100
Wachtgeldfonds	64	0	0	0
Innovatiefonds	0	0	0	0
Resultaat	-453	-717	34	751
<u>Aansprakelijkvermogen</u>	<u>-389</u>	<u>-1.170</u>	<u>-319</u>	<u>851</u>
<u>Langlopende schulden</u>				
Lening aan GM	360	360	1.479	1.119
<u>Totaal langlopende schulden</u>	<u>360</u>	<u>360</u>	<u>1.479</u>	<u>1.119</u>
<u>Kortlopende schulden</u>				
Crediteuren	606	661	13	-648
Betalingen onderweg	68	24	54	30
Nog te betalen	113	175	256	81
Voorutontvangen	222	773	712	-61
<u>Totaal kortlopende schulden</u>	<u>1.008</u>	<u>1.633</u>	<u>1.034</u>	<u>-598</u>
TOTAAL PASSIVA	979	823	2.194	1.371
Stand liquide middelen	-510	-884	329	1.213

EXPLOITATIE GRONINGER MUSEUM 2000 IN EURO'S

<u>ACTIVA - bedragen x 1.000</u>	Rekening jaar 1998	Rekening jaar 1999	Begroting jaar 2000	Rekening jaar 2000	Afwijking begroting <>rekening
Algemene baten					
Explotatiesubsidies	1.954	2.127	3.091	3,106	15
Doelsubsidies regulier	109	104	82	82	0
Doelsubsidies incidenteel collecties	68	270	0	67	67
Budgetsubsidie huur	403	403	403	442	39
Entreegelden	711	590	545	683	139
Pacht	53	53	34	45	11
Sponsoring algemeen	50	0	91	0	-91
Diverse baten voorgaande jaren	175	155	0	62	62
Activiteiten					
Collecties	12	10	9	15	6
Tentoonstellingen	373	91	238	558	321
Publieksactiviteiten	297	180	125	200	75
Baten museumwinkel	348	281	0	305	305
Subtotaal baten	4.553	4.265	4.616	5.565	949
Lasten - bedragen x 1.000					
Algemene lasten					
Pesoneelskosten	2.082	2.278	2.187	2.185	2
Kapitaallasten	158	183	101	106	-4
Huisvesting	813	982	1.163	1.231	-68
Apparaatkosten	134	131	151	155	-4
Communicatie en marketing	39	38	54	21	33
Diverse lasten voorgaand jaar	243	72	0	68	-68
Activiteiten					
Collecties	184	416	189	193	-5
Tentoonstellingen	762	411	578	1.078	-500
Publieksactiviteiten	286	174	193	189	4
Lasten museumwinkel	303	297	0	305	-305
Subtotaal lasten	5.006	4.982	4.616	5.531	-914
Resultaat Groninger Museum	-453	-717	0	34	34

Publicaties

Anton Corbijn : Werk / Anton Corbijn ; with an essay by Pieter Slagboom. - München : Schirmer/Mosel, 2000. - 168 p. : foto's. ISBN 3-88814-927-4

Swip Stolk Master Forever / red. Steenbruggen, H. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - [s.p.] : ill. ISBN 90-71691-51-9.

Viktor & Rolf : haute couture book / coörd. Zijpp, Sue-an van der. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - 80 p.: foto's. ISBN 90-71691-52-7.

Publicaties van medewerkers

Poul ter Hofstede

Artikel

Hofstede, P. ter: Andy Warhol - sex parts. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 2 (2000), p. 12-13.

Christiaan Jörg

Zaalbladen

Jörg, C.J.A.: Japans porselein uit Nederlandse collecties. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - 3 p. : ill.

Jörg, C.J.A.: De berg Fuji op prent. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - 4 p. : ill.

Egge Knol

Artikelen

Knol, E.: Groninger Pronk in Starck. - In: Groninger Museumkrant : vol. 12 nr 3 (2000), p. 15-16.

Knol, E. & E. Taayke: In: In Memoriam Herre Halbertsma (1920-1998) Jaarverslagen Vereniging voor Terpenonderzoek 76-82, 9-13.

Knol, E.: Engravings of Lifeboats by Thomas Brooks. - In: Newsletter Lifeboat Enthusiast Society; vol. 121 nr 2 (2000), p. 16-17.

Knol, E.: Redders te boek (21). - In: Vriendennieuws van het Nationaal Reddingmuseum "Dorus Rijkers" ; nr 30, p. 5-7.

Knol, E.: Redders te boek (22). - In: Vriendennieuws van het Nationaal Reddingmuseum "Dorus Rijkers" ; nr 32, p. 12-16.

Knol, E.: Review: Frank Siegmund. Merowingerzeit am Niederrhein: Die frühmittelalterlichen Funde aus dem Regierungsbezirk Düsseldorf und dem Kreis Heinsberg. - In: Antiquity ; vol. 74 nr 285, p. 734-735.

Knol, E.: Redders te boek (23). - In: Vriendennieuws van het Nationaal Reddingmuseum "Dorus Rijkers" ; nr 33, p. 20-21.

Steven Kolsteren

Artikelen

Kolsteren, S.: Anton Corbijn : hoe kwam ik in de rockfotografie en hoe er weer uit? - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 1 (2000), p. 3-6.

Kolsteren, S.: Een enorm diepe vezel is door hem bij mij geraakt : Bart Chabot over Anton Corbijn. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 1 (2000), p. 7-8.

Kolsteren, S.: Ik ben helaas alleen maar lovend over hem : Adriaan ten Have over Anton Corbijn. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 1 (2000), p. 13.

Kolsteren, S.: Swip Stolk : master forever. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 2 (2000), p. 4-7.

Kolsteren, S.: De emotionele ontgiftiging van Marc Quinn. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 2 (2000), p. 8-9.

Kolsteren, S.: Merijn Bolink, all in line. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 3 (2000), p. 12-13.

Kolsteren, S.: RE: Jop. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 3 (2000), p. 18.

Audiovisuele middelen

Kolsteren, S.: Anton Corbijn : 25 jaar werk [CD-ROM]. - Groningen : Groninger Museum, 2000.

Zaalbladen

Kolsteren, S.: De emotionele ontgiftiging van Marc Quinn. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - 4 p.: ill.

Ida Stamhuis**Artikel**

Stamhuis, I.: Het statiebed van de Menkemaborg : een bed om mee te pronken!. - In: Groninger Museumkrant; vol. 13 nr 1 (2000), p. 17.

Han Steenbruggen**Artikelen**

Steenbruggen, H.: Vals, echt, goed, slecht, Afslag Noord, nr. 12, maart 2000

Steenbruggen, H.: Swip Stolk – Master Forever. - In: H. Steenbruggen (red.), Swip Stolk – Master Forever, Groninger Museum, Groningen 2000, p. 8-9

Steenbruggen, H.: Swip Stolk – Confrontaties. - In: H. Steenbruggen (red.), Swip Stolk – Master Forever, Groninger Museum, Groningen 2000, p. 25-36

Steenbruggen, H.: Harry Wolfkamp en de lyrische vorm – In: Afslag Noord, nr. 14, september 2000, p. 4-7

Steenbruggen, H.: Wobbe Alkema en de zuivere beelding - In: cat. tent. Wobbe Alkema – ontmoeting met Felix, Felix De Boeckmuseum, Drogenbos België 2000, p. 8-22

Steenbruggen, H.: De Blauwe Weg – een teken van Groninger land, door Jan Altink –In: Noorderbreedte, jrg. 24, nr. 5, 2000, p. 34-36

Steenbruggen, H.: Schilder om de Noord – Han Jansen – In: Noorderbreedte, jrg. 24, nr. 5, 2000, p. 44-45

Steenbruggen, H.: In het spoor van Jan Wiegers – In: Afslag Noord, nr. 15, december 2000, p. 24-26

Boeken

Steenbruggen, H. (red.): Swip Stolk, Master Forever. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - [s.p.] : ill. ISBN 90-71691-51-9.

Steenbruggen, H.: Wobbe Alkema . - Drogenbosch : De Boeckmuseum, 2000. - 39 p. : ill.. - (Ontmoeting met Félix; 3).

Steenbruggen, H.: H. Drijvers, F. van Dijk, M. Stege, Lokaal Palet – Groningen gezien door zijn schilders, Groningen 2000

Sue-an van der Zijpp**Boek**

Zijpp, S. van der (coörd.): Viktor & Rolf : haute couture book. - Groningen : Groninger Museum, 2000. - 80 p. : foto's. ISBN 90-71691-52-7.

Colofon

Jaarverslag Groninger Museum 2000
Samenstelling: Eddy de Jonge, Steven Kolsteren
Eindredactie: Steven Kolsteren
Opmaak en productie: Uitgeverij Intermed
Druk: Scholma druk

Tekstbijdragen:

Ter inleiding - Kees van Twist, Eddy de Jonge
Presentaties - Han Steenbruggen, Sue-an van der Zijpp
Collecties - Poul ter Hofstede
Aanwinsten - Christiaan Jorg, Egge Knol, Han Steenbruggen
Lijst van aanwinsten - Jan-Henk van Dijk
Publieksactiviteiten - Gerda Vrugteman
Educatie - Steven Kolsteren
Informatiecentrum - Rob Dijkstra
Public relations - Josee Selbach
Sociaal jaarverslag - Mieke Schumacher
Ondernemingsraad - Rob van Straten
Financiën - Geert Slagter
Vereniging van Vrienden - Martin Brull
Publicaties - Rob Dijkstra

Afbeelding voorzijde: Inez van Lamsweerde & Vinoodh Matadin, Kate, 1999, cibachroom
Afbeelding achterzijde: Hendrik Werkman, Impression of E. A. Poe – Descent into the Maelstrom, 1944, sjablone en stempel, inkt op papier

